ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4514 1900 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 22/4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901 ՈՒՐԲԱԹ 13 ՌԱՄԱԶԱՆ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4514

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.ր
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 փարայի հաշուով:

[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԹԻՖԼԻԶԻ «ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ»Ը

Պէտք էր աչքի առջեւ ունենալ գէթ ցուցակը այն հարիւր եօթանասուն երկու հատորներուն զորս Թիֆլիզի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը, — այժմ լուծուած, — իր ծախքով ի լոյս ընծայեց իր հիմնարկութենէն ի վեր, գաղափար մը կազմելու համար թէ ի՛նչ ուղղութեամբ եւ ի՛նչ ճաշակով գործեց այդ զուտ գրասիրական մարմինը:

Սպասելով այդ տեսակ ուսումնասիրութեան մը, զոր թերեւս յանձն առնու ընել Պոլսահայ թերթերուն Կովկասեան թղթակիցներէն մէկը, — ուսումնասիրութիւն մը որ իր շահեկան կողմերը պիտի ունենայ բանասէրներուն համար, — սա ստոյգ է որ Թիֆլիսի «Հրատարակչական»ին առաջին սկզբունքն էր հեղինակները կամ թարգմանիչները վարձատրել եւ դրամով գնել իր ապագրելիք ձեռագիրները:

Այս սկզբունքը կը բաւէ ինքնին գնահատել տալու համար այդ Ընկերութեան մատուցած ծառայութիւնը, նոյն իսկ եթէ երբեմն սխալած ըլլայ իր ընտրութիւններուն մէջ:

Ձեռագիր մը արժեցնե՜լ...

Փերեզակ մը, իր խանութին անկիւնը մգլոտած ապրանքները օրին մէկը քշել կարենալու շա՛տ աւելի հաւանականութիւն եւ յոյս ունի քան գրչի վաստակաւոր մը, մեր մէջ, իր մտքին թարմ ու լաւագոյն արտադրութիւնները: Այս սահմանէն դուրս են անշուշտ լրագրական աշխատակցութիւնները՝ որոնք երբ amateurներու կողմէ չեն կատարուիր եւ մնայուն ու կանոնաւոր ձեւ մը կը ստանան, փոխադարձ համաձայնութեամբ՝ քիչ շա՛տ փոխարինութիւն մը գտնել սկսած են: Բայց բուն իսկ գրական վաստակը, երկարաշունչ աշխատութիւնները կը մնան նիւթական այն անարժէք վիճակին մէջ ուր որ էին, կամ աւելի ճիշդը խօսելով՝ յուսահատեցուցիչ մոռացումի մը մատնուած:

Հրատարակիչը, — եթէ երբեք հրատարակիչ (éditeur) ունինք՝ բառին եւրոպական ու ճիշդ ըմբռնումով, — դասագիրք միայն կը փնտռէ, հայթհայթելով պատրաստուած ու արագ սպառումի մը ապահովութիւն ընծայող դասագիրքը զոր կարգ մը հեղինակներ գիտեն մէջտեղ հանել այնպէս արագ ու անխնամ որքան ամանորի այս շաբաթներուն մէջ փողոցները ծախուող խաղալիկներու դէզերը: Ասոնցմէ մէկ քանիները քննադատուեցան նոյն իսկ այս էջերուն մէջ՝ իրենց այլանդակ թերութիւններովը ու ծաղրելի կողմերովը. եւ եթէ շարունակուէր այդ քննադատականներուն շարքը, պիտի տեսնէինք որ որքա՛ն քիչ բան կը մնայ հրապարակի վրայ՝ դասագիրք բռնելու եւ տղոց ձեռքը տրուելու արժանի, Քերականէն ու Հեգարանէն սկսելով, առանց յիշելու խեղճ Մայրենի Լեզուներուն կրած հազարումէկ ձեւափոխութիւնները՝ անձեռնհաս անձերու գրչին տակ: Մինչեւ իսկ եղաւ ժամանակ որ ամէն գրավաճառ իր Մայրենի Լեզուն ունեցաւ, գիրքին ու շահերու մրցումի մը հետեւանքով, այն աստիճան՝ որ եթէ Նիկողայոս Տէր Ղեւոնդեանց, այդ պատուական դասագրքին հեղինակը, ձեռքը առնէր անոնցմէ մէյմէկ օրինակ, դժուարաւ պիտի ճանչնար իր գործը: — Բարեբաղդաբար, ըսենք անցողակի, անոր սեփականութիւնը Նպաստից Յանձնաժողովին ձեռքը անցած է հիմակ, ինչ որ ապահովութիւն կ'ընծայէ թէ մեր մանուկներուն նախակրթութեան առաջին տարիներուն նուիրուած այդ դասագիրքը թէ՛ մանկավարժական եւ թէ՛ նիւթական տեսակէտով շահագիտութեան առարկայ չպիտի ըլլայ այլ եւս ու չպիտի խաթարուի:

Վերադառնալով մեր ելակէտին, հրատարակիչները—ընդհանրապէս գրավաճառներ—դասագիրք միայն կը փնտռեն, եւ հեղինակները— ընդհանրապէս դասատու—այն կողմը կը հակին, ամուլ աշխատութիւն մը կատարած չըլլալու համար:

Ասկէ դուրս, հազուադէպ է հատորի մը երեւումը, լուրջ կամ գէթ շահեկան գործ մը, որ իր վրայ խօսեցնել տայ: Ու ասոր համար է որ, ոտանաւորի պզտիկ տետրակներ, դպրոցական շարադրութիւններ, սիրային անիմաստ պատմութիւններ միայն կը սպրդին տպարաններէն դուրս, կապոյտ կամ դեղին կողքերու տակ ապաստանած ու հրապուրիչ զարդագիրներով, եւ մէջտեղ կ'ելլեն իբրեւ «Օրուան հրատարակութիւն»: Եթէ երբեք Հիւանդանոցին Ընդարձակ Օրացոյցն ալ գոյութիւն չունենար երկու տարի է ի վեր, մեր ո՞ր հեղինակութիւններուն վրայ Գրախօսական պիտի գրուէր, բաց ի քանի մը բանասէր բժիշկներու երկասիրութիւններէն ու քանի մը գնահատելի թարգմանութիւններէ, անոնք ալ շա՛տ ցանցառ թիւով:

Թիֆլիզի բարեյիշատակ Հրատարակչականը սա առաւելութիւնն ալ ունեցաւ որ իր վարձատրութիւնները չսահմանափակեց իր միջավայրի հեղինակներուն միայն. ընդհակառակը, մէկէ աւելի Թրքահայ հեղինակներ, Պարոնեանէն սկսելով մինչեւ Մեսրոպ Նուպարեան, —որուն վիճակեցաւ այդ մարմնին վերջին հրատարակութիւնը, Լաֆոնդէնի Առակներուն աշխարհաբար թարգմանութիւնը,— վէպասան, կենսագիր, բանաստեղծ, գրական զանազան ճիւղերու մշակներ իրենց երկերը տպագրուած տեսան անոր ձեռքով, դրամական հատուցումներու փոխարէն. որ «մեծ պարգեւ»ն է միշտ մեր հեղինակներուն համար:

Ու հիմայ, որ այդ «պարգեւ»ին, — Ֆօռմա գլուխ, ինչպէս կ'ըսեն տպարանական լեզուով, ձեռագրի սակարկութիւն ընելու եւ... դրամը կանխիկ ստանալու, պատեհականութիւնը խուսափող երազ մը կը դառնայ նորէն «Հրատարակչական»ին լուծուելովը, կը մտածենք թէ մեր գրավաճառ-հրատարակիչները՝ անօգուտ բան մը ըրած չպիտի ըլլան՝ լրջօրէն խորհելով անգամ մը, դասագիրքերէ տարբեր երկասիրութիւններ ալ գնելու եւ տպագրելու կարեւորութեանը վրայ, խնամոտ ընտրութեամբ մը, ի հարկէ, եւ նիւթապէս չի վնասուելու տեսակէտն ալ հաշուի առնելով բնականաբար, վասն զի զանոնք դրամատէրներու հետ չփոթելու չափ միամիտ չենք:

Ի՞նչ կը մտածեն արդեօք իրենք այս մասին, եւ կարելի չէ՞ր արդեօք որ կարծիքներու հրապարակային փոխանակութիւն մը ընէին, ձեռնհասները, գաղափար մը կազմել տալու համար թէ գրակա՞ն թէ գիտական երկերու հրատարակութիւնը կրնայ յաջողիլ, մեր այսօրուան ճաշակներով, կամ թէ անխտիր կերպով յուսահատե՞լ ըլլալու ենք հրատարակչական ձեռնարկութիւններու մասին: Տ. Ա.

ԺԱՄԱՆՑ

Ե.

ՍԱՀԻՊ

Սուհպէթէ ածանցեալ արաբերէն բառ մըն է որ արմատապէս sahib, նար ընկեր, մտերիմ կը նշանակէ. օրինակ,

«Վէ մա պիքսիրին էլֆիւ խըլլին վէ սահըպին»

«Վէ իննէ 'ատուվվէն վահըտէն լէքէսիրիւ», թարգմանութիւնը՝ «Հազար բարեկամ եւ մտերիմ շատ չէ, իսկ մէկ թշնամին շատ է»:

Արաբերէնի մէջ եպու՝ հայր, էխու՝ եղբայր, իպն՝ որդի եւայլն բառերով շինուած ոճեր կան, ինչպէս են, էխուլ պէլիյէհ՝ փորձանքի ենթակայ եղող, իպնիւս սէպիլ՝ ճամբորդ, որոնց բառական նշանակութիւններն են՝ «փորձանքի եղբայր», «ճամբու որդի». ճիշդ ասոնց պէս սահիպ բառով ալ խել մը բարդութիւններ շինուած են, օրինակի համար, սահըպիւլ խայրաթ վէլհասէնաթ՝ բարերարութեանց ընկեր՝ որ է բարեգործ. այս տեսակ բարդութեանց մէջ փոխաբերաբար տէր իմաստով ալ առնուած է, ինչպէս վերի օրինակին մէջ ալ կարելի է այդպէս նկատել, հետեւաբար ասոր տէր իմաստով գործածութիւնը առում մըն է զոր սա ոտանաւորի տողին մէջ ալ կը տեսնենք. «Էլ ըլմիւ զէյնիւն վէ թէշրիֆիւն լիսահըպիհի» այսինքն՝ գիտութիւնը իր տիրոջը (ընկերոջը) համար զարդ եւ պատիւ մըն է. ինչպէս նաեւ հետեւեալ խօսքին մէջ զոր «Էլմասուս» ա՛լէլ գամուսի հեղինակին մէկ գործէն քաղած ենք, «Վէ էմմա սահըպիւլ մէնզիլի փէլէմմա նէզէլէ իլէլ մադըսա», այսինքն՝ բայց տունին տէրը երբ խօսքանոց իջաւ, պարզապէս տէր նշանակութեամբ գործածուած է:

Այս բառը գաւառացի ռամիկ ժողովուրդը, ինչպէս շատեր գիտեն անշուշտ, սահապ կ'արտասանէ, նոյնպէս բալի, ծահիս, ճահիլ բառերն ալ բալի(ճ), ծահուս եւ ճահիլ. ասոնք պարսկ. հետեւողութեան հին մնացորդներ են, որովհետեւ, ինչպէս ասկէ առաջ ալ ըսած էի՛նք, պարսկերէնի մէջ Ֆա՛իլ ձեւը չգտնուելուն համար նոյն կազմութիւնը ունեցող խել մը բառերը պարս. մասէր եւ չաքէր բառերուն յարմարցնելով կ'արտասանեն: Սակայն օսմաներէնի մէջ այդ ձեւով արաբերէն խմբ Ֆա՛իլներու արտասանութեան մասին պարս. այս հետեւողութիւնը ներելի չէ բնաւ, բացառութիւն է Հաքիմ (յատուկ անուն), որ արաբ. ժողովրդական բարբառին մէջ ալ մուտ գտած է: Նոյնպէս պարսկական արտասանութիւն է բէնէլյա, բէմէնճա, բէսէլյա, բէգազա, բէլասա եւայլն ըսել, փոխանակ ըլլալու էհով՝ բէնէլլի, բէսէլլի եւայլն. սակայն ասոնք՝ Նաճիի եւ օսմ. գրականութեան ուրիշ հերոսներուն կողմէն ալ ընդունուած եւ նուիրագործուած են նորեր չըլլալու պայմանով:

ԱՃԷՄԻ

Արեպին հականիշը ըլլալով ոչ-արաբ կը նշանակէ. սակայն գիտենք թէ ասիկա անփորձ համրակ, սկսնակ եւ այլն նշանակութեամբ կը գործածուի առ հասարակ: Ուստի կարեւոր է գիտնալ թէ այս առումը ո՛ւսկից առաջ եկած է. ահա այս կէտն է որ բացատրել կ'ուզենք:

Արաբ. ուճմեք կը նշանակէ կակազութիւն եւ՝ խօսք մը յստակ ոճով, սահուն կերպով չկրնալ արտասանել. ասկէ կ'ածանցի էֆ'ալ ձեւով բայածական մը՝ ա՛աճեմ որ սա նշանակութիւններով կը գործածուի, խօսքը յստակ եւ սահուն կերպով արտասանել չկրցող, նաեւ ոչ-արաբ, ասոնցմէ զատ համր ալ կը նշանակէ. կ'ըսեն նաեւ՝ վերաբերական աճեմի ձեւով ա՛աճեմի: Ասոր իգականը աճմա (1) է որ ի մէջ այլոց անասուն կը նշանակէ իբր լեզուէ զուրկ, օրինակ մը Հարիրիէն, «Քիւնթիւ քէմէն հավէրէ աճմա, էվ նասա սախրէթէն սամմա», թարգմանութիւնը՝ «այն մարդուն պէս էի որ անասունի մը խօսք կ'ուղղէ կամ արձագանգ չտուող ապառաժի մը ձայն կ'արձակէ»: Արաբները իրապ կոչուած հնչում մը ունին, որ ուրիշ լեզուներու մէջ չգտնուիր. ուստի «իր ապ չգտնուիլ» նշանակութեամբ ալ ըսած են ուճմեք եւ իրապէ զուրկ լեզու ունեցող ժողովուրդներն ալ աճեմ կոչած են: Վերի ա՛աճեմ կամ ա՛աճեմի բառը որ համր ալ կը նշանակէր, կակազելով խօսողի եւ լեզու չգիտցողի համար ալ գործածեր են, սակայն պարսիկները փոխանակ էֆ'ալ ձեւը առնելու՝ ուղղակի աճեմ բառին վերաբերականը՝ որ է աճեմի, նախ լեզու չգիտցող նշանակութեամբ առեր եւ անոնց համար գործածեր են, որոնք պարսկաստան նոր եկած են եւ պարսկերէն չեն գիտեր կամ կակազելով կը խօսին: Եզրակացնելով մեր խօսքը (2) աճեմիի նախնական առումը սա կերպով էր, «Թիւրքճէնին աճէմիսի, Փարսինին աճէմիսի», այսինքն նոյն լեզուներով խօսիլ չգիտցող. կամ կակազելով խօսող սկսնակ եւ համրակ մը. բայց վերջէն փոխաբերաբար առ հասարակ, սկսնակ համրակ եւ անփորձ եղողներուն ալ աճեմի ըսած են:

Ուճմեք է ածանցեալ ուրիշ ձեւերը զանց ըրինք մեր նպատակէն դուրս ըլլալուն համար:

ՍԱՊՐ

Արաբերէն բառ մը ըլլալով համբերութիւն կը նշանակէ: Այս բառը դարձեալ հին դէպքի մը յիշատակութիւնը արթնցուց մտքիս մէջ, զոր չեմ կրնար առանց պատմելու անցնիլ: Ժամանակաւ արաբ. գիտունի մը կարծիքը կը հարցուի փորձանքի ժամանակ համբերելու մասին, հարցումը գրաւոր ուղղուած էր սա կերպով, «Մա՞ թագուլու ֆի սապրիլ պէլէյյէ», այսինքն՝ «ի՞նչ կ'ըսես փորձանքի ժամանակ համբերելու մասին»: Գիտունը այս հարցումին տակ սա պատասխանը կը գրէ, «ա՛զըմ պէհի մին խաղըյյէ», այսինքն՝ «ի՜նչ մեծ մեղք է ատիկա»: Գիտունին այս պատասխանը՝ որ համբերութիւնը չարաչար կերպով կը պախարակէ, խիստ գայթակղեցուցիչ եղաւ եւ շատեր իրեն հակառակորդ դարձան. ասոնք այն աստիճան առաջ գացին որ ատեանի մը առջեւ պիտի քաշէին զինք իբրեւ մոլորեցուցիչ դատապարտել տալու համար: Գիտունը իր գլուխին վտանգուիլը զգալով ինքզինքը արդարացնելու փութաց եւ արդարեւ այնպիսի եղանակով մը պաշտպանեց իր դատը որ իր ջերմ հակառակորդներն իսկ ամօթահար մնալով իրմէ ներողութիւն խնդրելու ստիպուեցան եւ ջերմապէս գովեցին անոր կրօնասիրական եռանդը: Գիտեմ թէ հիմա դուք ալ պիտի գայթակղիք, ուստի կը փութամ խնդիրը պարզել. գիտունը վերի հարցումը ի՛նչ կերպով հասկնայ աղէկ, տեսէք ի՛նչ է, անոր հասկցած կերպով կը թարգմանեմ, «ի՞նչ կ'ըսես մեռելի մը գերեզմանին քով՝ անոր էգ ուղտը կաշկանդելով դնելու մասին»: Իսլամութենէ առաջ արաբները սովորութիւն մը ունէին, երբ մէկը մեռնէր, գերեզմանին քով անոր էգ ուղտը կաշկանդելով կը դնէին, անոր ոչ կեր կու տային ոչ ջուր, մինչեւ որ կենդանին կը մեռնէր: Ասիկա կ'ընէին այն գաղափարով թէ վերջին դատաստանին օրը երբ մեռելը սղխնայ, այդ ուղտով ճամբորդէ դէպի յաւիտենական աշխարհ: Ահա գիտունը այս հեթանոսական սովորութիւնը կը դատապարտէր իբր մեծ մեղք մը զոր իսլամական կրօնքը արգիլած է արդէն: Ինչպէս վերի պատմութենէն հասկցուեցաւ, սապր կաշկանդել, արգիլել ալ կը նշանակէ, նաեւ պէլիյէ որ փորձանք ըսել է, վերոյիշեալ ուղտին ալ կ'ըսուի:

Սապր եւ սապը տեսակ մը խիստ դառնահամ բոյսի մը համար ալ կ'ըսուի, որուն հայերէն բառը չկրցայ յիշել. օրինակ,

«Վէ լէյսէ ըլ-մըրարի ամէլ սապրէս թի-
դա՛ամթին»
«Վէ լաքիննէհիւ սապրիւն էմէրրիւ մինէս
սապրի»
(Էպուլիսա Թիննեա վէտ ա՛ին)

Իմ քեզ նկատմամբ համբերութիւնս՝ մարդկային կարողութեան ներած համբերութիւնը չէ, հապա սապր կոչուած բոյսէն աւելի դառն համբերութիւն մըն է ան:

ԹԷՍՅԱՐ

Ասիկա՝ ինչպէս ըսած ենք արդէն, պտտել նշանակութեամբ սէյրին թէֆ'ալ ձեւն է որ թէքրարի սէյր կը նշանակէ. եռատառներէն ոմանք այս ձեւին վերածուելով շատութեան իմաստ մը կը յայտնեն: Բայց առաջինները թէքրար(1) բառէն նախապաշարուելով որ—թէքրիր կրկնել իմաստով կը գործածուի արաբերէնի մէջ ալ—թէֆ'ալը թէֆ'իլի իբր տարբեր մէկ ձեւը նկատած եւ թէսյարին՝ իբր թէսյիր ղրկել՝ ներգործականի հանգամանք տրուած է օսմաներէնի մէջ: Թէեւ ասոր արմատը սէյր՝ արաբերէնի մէջ քիչ անգամ ներգործականի պէս ալ կը գործածուի իբր պտտցնել, բայց թէսյարը այդ կերպով գործածուած չէ. ահաւասիկ օրինակ մը, «Փէլէմմա էնէյխնա պէհա մէդաքէթ թէսյար էլն.», թարգմանութիւնը՝ «ուստի երբ ճամբորդութեան ուղտերը հոն չըքեցուցինք էլն.», ինչպէս կը տեսնուի, թէսյարը ճամբորդութեան իմաստով առնուած է որ թէքրարի սէյր է: Տարբեր բան է թէսյիր որուն կատարեալ եզ. Ա. դէմքը սէյյէրթիւ՝ գործածուած է Իպնի Սինայի հետեւեալ տողին մէջ.

«Վէ սէյյէրթիւ զաքիֆի պէյնէ թիլքէլ միլ'ալիմի», այսինքն՝ «աչքս պտտցուցի այս ծանօթ վայրերու մէջ». Նոյնպէս Հարիրիի սա խօսքին մէջ անորոշ ներկան գործածուած է, «Վէ քիւնթիւ իւսէյյիրիւ պէյնէս սէյարէթի փամըլէհիմա», թարգմանութիւնը՝ «Եւ այդ երկուքին բարոյական առաքինութիւնը կարաւանին մէջ կը տարածէի այսինքն լեզուէ լեզու կը պտտցնէի», զանց կ'ընենք ուրիշ օրինակներ: Ահա թէսյիրն է որ արաբերէնի մէջ (2) պտտցնել եւ փոխաբերաբար լուր մը տարածել եւ ղրկել նշանակութիւններով կը գործածուի, իսկ թէսյարը՝ ոչ:

ԶՈՒԹ. ՔՀԱՑԻԿ

Ժամանակաւ Եւրոպացի արեւելագէտներէն որ մէկը Թուրք. առածներու շատ սիրահար էր, իրեն ծանօթ եղող ուրիշ արեւելագէտներէն կը խնդրէ որ եթէ Թուրք. առածներ գիտեն, գրելով ղրկեն իրեն: Խօսքը չերկնցնենք. ատիկէն անդին շատ մը նամակներ կը ստանայ, որոնց մէջ բաւական թուով առածներ նշանակուած էին: Այդ առածներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ սա խօսքը, «Չէքէրէ չապ պիր տէյիլ». մարդը ասոր վրայ սանկ ակնարկ մը ձգելէ ետքը խոշոր գրիչով մը կը սրբէ, կարծելով թէ արաբերէն է: Պ. արեւելագէտը սոյսպէս կարդացե՛ր էր, «Չէքէրէ լէհիւ չապալին պիրէտտի քիւլլ», որ ըսել է՝ «պատանի մը անոր շնորհակալ եղաւ բոլորը մերժելով»: Յայտնի է թէ ասանկ առած չկրնար ըլլալ, ուստի մարդը որոշած էր հաւաքածոյին մէջ չդնել ասիկա իբր արաբերէն անհասկնալի նախադասութիւն մը (*):

Մ. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

---

(1) Անձայն նշանակութեամբ ալ կը գործածուի:

(2) Պարսկերէնի միջոցաւ մտած է Թուրքերէնի մէջ:

(1) Բացառութիւն է:

(2) Շատ պտտցնել ալ կը նշանակէ:

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Երաշտ աշուն.—Տնտեսական վիճակ.—Երկրական գործ.—Լաւ. Ծնունդ.—Եզական ցուցմունքներ մը:

ՄԱՐԶՈՒԱՆ, 12)25 դեկտ. 1900

Քանի մը տարիներէ ի վեր նման չտեսնուած առատ հունձք մը ունեցաւ երկրագործը այս ամառ, եւ յուսալից կը սպասէր աշնան յորդ անձրեւներուն: Գրեթէ քիչ բացառութեամբ, ամէնէն առատ անձրեւները հոկտ. եւ նոյ. ամիսներուն մէջ կը տեղային, կալորային մաքրութենէն քիչ ետքը: Այս աշունը հակառակը եղաւ: Սեպտեմբերէ մինչեւ այսօր տեղացած անձրեւը շատ քիչ էր բաղդատմամբ անցեալ տարուան: Խեղճ գիւղացին չկրցաւ հերկել ու ցանել: Յուլիսի եւ օգոստոսի նման անամպ երկինք մը եւ չոր, կծու ցուրտ մը. ամէն առաւօտ սառ ու եղեամ: Ամսոյս սկիզբները միայն քիչ մը անձրեւեց, ինչ որ բաւական չեղաւ մշակութեան համար: Ցան գրեթէ չկայ. եթէ յառաջիկայ գարունն ալ երաշտ երթայ, շատ ցաւալի պիտի ըլլայ երկրագործին վիճակը. մանաւանդ բոլոր ժողովուրդը շատ պիտի նեղուի ջրի նուազութենէն, որովհետեւ աղբիւրները չլեցուեցան ջուրի հարկ եղած քանակութեամբ. լեռներուն վրայ դեռ չկայ ձիւն:

*** Այգեկութքն ալ շատ առատ էր այս տարի, բայց շատ աժան էր խաղողը. ամէնէն ընտիր տեսակին լիտրը 3 դահեկան հազիւ կը ծախուէր. շատեր չծախելով կարասները լեցուցին. բայց դժբախտաբար գինին ալ սպառում չունի, քանզի քաղաքները դատարկ են, առեւտուրը դադրելուն համար: Զանդրբի տանավաճառը եւ Իսկիլիպի կացուրդը սպասուած յաջողութեամբ չպսակեցին Մարզուանցիին ջանքերը. 700 հակ մանուսայէն հազիւ 300–350ը սպառեցան եւ աւելի ցաւալին, շատ պակաս գիներով: Հոգեվարքի մէջ է մանուսայագործութիւնը, որ—առ նուազն երկու հազար ընտանիքի ապրուստի միակ միջոցն էր. պատճա՛ռ—Եւրոպական ապրանքներու աւելի աժան ծախուիլն էր եւ է, սոսկալի մրցման հետեւանքով: Բամբակի գինին տարօրինակ բարձրացումն ալ ոչ նուազ վնասեց խեղճ ճանաֆ դասակարգին: Քաղաքիս արտածութեան գլխաւոր տարրերը կը կազմեն ցորեն, գարի եւ ալիւր: Այս աշնան երկու ամիսները քիչ շատ

—)(70)(—

ԺՈՐԺ ՓՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄԸՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԴ.

Իրիկուն մը, պարտէզին վրայ նայող փոքր սրահին մէջ ուր շատ մը հետաքրքրաշարժ անցքեր պատահեցան այս վէպին ընթացքին մէջ, Լորտ Արթիւր Նորատի աղջկան աղէկ ծնրադրելով խոստովանեցաւ թէ կը սիրէր, կը պաշտէր զինքը, համոզուած ըլլալով այն անշահախնդրութեան մասին, որ Նորատի աղջիկը ցոյց տուած էր, եւ աւելցուցած էր թէ իր միլիոնները չպիտի կրնային իրեն տալ այն երջանկութիւնը, զոր իր տարիքը մէկը պիտի գտնէր անոր թեւերուն մէջ:

Այս սիրային յայտարարութենէն յուզուած, Կրասի աչքերը արտասուքի կաթիլներով քողարկուեցան ու թաշկինակ մը տարաւ իր ոսկոյն ու կարմրած աչքերուն: Կրաս յաղթանակը տարած էր. Լորտ Ռիչմընտ ծերերու յատուկ բուռն տարփանքով մը կը սիրէր զինքը: Հիմա կը մնար ամբաստանել Պ. տը Պլինեաքը: Լորտ Արթիւր շատ դիւրաւ հաւատ պիտի ընծայէր Նորատի աղջկան գործելի ամբաստանութեանց: Կրաս այդ մասին ալ սա հանճարեղ միջոցը գործածեց, որ լիապէս յաջողեցաւ:

Լորտ Ռիչմընտ ալ ամէն սիրահարներու պէս ոգուած էր իր պաշտելիին անցեալ կեանքը գիտնալ, բայց Նորատի աղջիկը պատասխանած էր թէ սիրային կեանք չէր ունեցած բնա՛ւ եւ եթէ կ'ուզէր այդ մասին համոզում գոյացնել՝ կրնար իր բոլոր թղթակցութիւնը աչքէ անցնել: Լորտ Արթիւր յայտարարած էր թէ երբեք օգուտ չպիտի քաղէր այդ թոյլտուութենէն:

Այս խոստովանութիւնը տեղի կ'ունենար այն փոքր սրահին մէջ, ուր սովոր էին անցընել Կրաս եւ Լորտ Ռիչմընտ:

Կրաս պահ մը սրահէն դուրս ելաւ. Լորտ Ռիչմընտ սկսաւ սրահին մէջ գտնուած առարկաները աչքէ անցընել ու անմիջապէս աչքին զարկաւ սեղանի մը վրայ դրուած խոշոր տետրակ մը, որ «իմ օրագրութիւնս» անուն վերնագիրը կը կրէր: Լորտ Ռիչմընտ գրասեղանին վրայէն առաւ զայն ու յետոյ նորէն տեղը դրաւ, բայց չկրցաւ զայն կարդալու փորձութեան դիմադրել եւ նորէն ձեռքն առնելով սկսաւ կարդալ: Կրաս իր օրագրութեան մէջ յուզումնալից շեշտերով բացատրած էր այն նոր ու տարօրինակ սէրը որ ծնունդ առած էր իր մէջ եւ զինքը ամենէն դժբախտ կինը կ'ընէր, քանի որ չպիտի կրնար յարգել Ռաուլի տուած խոստումը:

«... Ռաուլ հաճելի ըլլալու ամէն ձիրքեր ունի, կը գրէր Կրաս, բայց դարձեալ չեմ սիրեր զինքը: Ուղղամտութեան եւ պատուոյ տիպար մըն է կ'ըսեն, բայց ինծի համար նենգամիտ ու կեղծաւոր մըն է ան: Գաղտնի բնազդ մը կ'ըսէ ինծի թէ չեմ սխալիր այդ մասին: Անիկա կը քամահրէ այն անձը, զոր ամենէն աւելի կը սիրեմ աշխարհիս վրայ... Ա՜հ, ի՛նչ, կը խոստովանիմ թէ կը սիրեմ զայն... Ես ինքզինքիս անգամ կը ծածկէի այդ զգացումը... Այո՛ կը սիրեմ, կը պաշտեմ զայն... Այդ անձը որ իմ երեք տարիքս ունի, ի՛նչպէս տիրացաւ իմ սրտիս...

Յետոյ Կրաս Թունաւորման փորձին վրայ կը խօսէր, ուզածին պէս յարդարելով այն ոճիրը զոր Պ. տը Պլինեաքի կը վերագրէր.—

«Սիրտս չէ խաբած զիս... իմ նախազգացումներս ճիշդ էին... ո՛չ գրելի բան է... Երկար ատեն զսպուած զայրոյթի մը տպաւորութեան տակ է որ կը գրեմ այս տողերը: Ա՜հ այդ ազնիւ սիրտը խաբուի՜ նմանօրինակ հրէշի մը կողմէ... Չէի կրնար քնանալ... Ինծի այնպէս կը թուէր թէ վտանգ մը կը սպառնար անոր... Ստոյգ էր թէ այն անձը զոր կը սիրեմ եւ միշտ պիտի սիրեմ առանց իր գիտնալուն, ամէնէն վերահաս ու աղէտաբեր վտանգի մը առջեւ կը գտնուէր... Գիշեր մը թեթեւ աղմուկ մը հասաւ ականջիս, ներս մտայ անոր սենեակէն. անիկա իր մեծ մահճակալին մէջ պառկած էր... ու անոր քովը, մօտը, Ռաուլ կեցած... ու տեսայ որ թոյն կը լեցնէր անոր գաւաթին մէջ, ջանալով սպաննել իր բարերարը...

«Նախազգացո՞ւմ չէր որ զինքը թելադրեց ժառանգազուրկ ընելու Ռաուլը եւ ամբողջ հարստութիւնը Անգլիացիի մը թողելու:

«Քիչ մը առաջ բաժնուեցայ Ռաուլէն, ի՛նչ ահարկու սպառնալիքներ ըրաւ. քիչ մնաց որ պիտի յանդգնէր ձեռք վերցնել վրաս... բայց ա՛լ չկրցի հանդուրժել այն անձնուիրութեանց՝ որոնց մատնուած էի, տեսնելով ազնիւ մարդ մը որ չարաչար կը խաբուի այնպիսի մէկու մը կողմէ որ պէտք էր անձնուիրաբար երախտագէտ ըլլար անոր, ու ամէն կապ խզեցի Ռաուլի հետ. ալ չպիտի ամուսնանամ անոր հետ: Ու խորհիլ թէ այդպիսի հրէշի մը կինը պիտի ըլլայի ես... Հիմա ազատ եմ ա՛լ, ազատ՝ իմ բոլոր հոգւովս սիրելու այն անձը, որ կ'անգիտանայ իմ սէրս»:

Այս տողերուն կը յաջորդէին ուրիշ էջեր, զորս Լորտ Արթիւր չկարդաց: [illegible] ուշադրութեամբ կարդաց Ռաուլը ամբաստանող մասերը: Կրաս լաւ ուղղած էր իր հարուածը: Լորտ Ռիչմընտ համոզուեցաւ թէ չէր խաբուած բնա՛ւ իր ենթադրութեան մէջ. Ռաուլի ներկայութիւնը գիշեր ատեն իր սենեակին մէջ, որ այնքան ցնորական թուած էր իրեն, ստոյգ իրողութիւն մը կը դառնար հիմա: Լորտ Ռիչմընտ դիւրահաւան, բայց պարկեշտ մարդ էր: Ռաուլի Թունաւորման փորձը անբացատրելի ցաւ մը պատճառեց իրեն:

—Քրոջս զաւակը... քրոջս զաւակը կը կրկնէր խռովուած՝ այտերէն վար հոսող արցունքները սրբելով:

Կիսաբաց դրան մէջէն Կրաս կը դիտէր Լորտը, որուն յուզուած վիճակը տեսնելով, յարմար դատեց սրահէն ներս մտնել: Լորտ Ռիչմընտ ատեն չէր ունեցած տետրակը սեղանին վրայ դնելու: Կրաս ահաբեկ դէմքով մը կանգ առաւ սրահին մէջտեղ:

—Ա՜հ, ըսել է ամէնքն ալ կարդացիք, ու իմացաք այն գաղտնիքը, զոր ես կ'ուզէի ծածկել, ձեզ չվշտացնելու համար: Ո՜հ, ինչ դժբախտութիւն, սիրելի Լորտ:

Անշուշտ այս համոզիչ իրողութիւններուն առջեւ Լորտ Ռիչմընտ հաւտաց թէ Ռաուլ ուզած էր զինքը թունաւորել:

(Շարունակելի)

գործ եղաւ ասոնց վրայ, բայց հիմա գրեթէ դադրած է։ Քաղաքիս պատկանած ալիւրի աղօրիքները օրական միջին հաշուով 800 պարկ ալիւր կրնան արտադրել. այս քանակութեան կէսը գոնէ Պոլիս սպառելու ըլլար, մեծ բարեբախտութիւն պիտի համարուէր. սակայն մինչեւ ցարդ դժբախտաբար 1/8ը մինչեւ իսկ չերթար։

Եւ հիմա որ—տնտեսական այս անյաջողութեան միացած է նաեւ երաշտութիւնն ու խածնող ցուրտը, ոմանք—կամայ ակամայ—ցորեկները սրճարաններու մգլոտած, ծուխէն սեւցած ու շունչերէ ապականած անկիւնները, զրաբանութեամբ կը սպաննեն անգին վայրկեանները—և մայրամուտքին, երբ տուն վերադառնան, խոնարհ խնկարկուներ կ'ըլլան Բագոսին։

*** Անաթօլիա-վարժարանի բանախօսութիւնները սկսած են քանի մը շաբաթէ ի վեր. ամէն ուրբաթ իրիկունները տեղի կ'ունենան. վարժարանին ընդարձակ սրահը ասեղ ձգելու տեղ չի մնար. աւելորդ է յիշել՝ թէ որքան օգտակար եղած է և կ'ըլլայ այս կրթական ընտիր և հաճելի ժամանցը։

Ս. Սահակեան վարժարանը, աւելի կանոնաւոր ընթացքով մը սկսաւ իր տարեշրջանը այս սեպտեմբերին։ Գործին տէր, պաշտօնին գիտակից դասատուներու պէտքը հետզհետէ զգալի եղած ըլլալով, այս տարի, վարժապետներու թիւին վրայ աւելցան, Անաթօլիա-վարժարանի յաջող ու փայլուն շրջանաւարտներէն երկու պարոններ, Մարզուանցի։ Եւ կրթական պահանջին համաձայն, բաւական կանոնաւոր դասընթացք մը գծուած ըլլալով, յուսալի է որ ակնկալուած յաջողութեամբ պիտի պսակուին կրթասէրներու անկեղծ փափագները. Միայն, երանի՛ թէ, —ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս հոս ալ— դպրոցի հոգաբարձութեան անդամները ըլլային, կրթական գործին բուն հոգին հասկցող, արժանիք ու ձիրք գնահատելու կարող, պարտաճանաչ ու խղճամիտ անձեր. աս ալ, հարկաւ, մէկէն ի մէկ չըլլար, ժամանակի կարօտ է։

*** Այսօր լատինաց, հետեւաբար Ամերիկացիներու Ծնունդը ըլլալով, Անաթօլիա վարժարանի ուսանողները հաճելի արձակուրդ մը կ'ունենան, պայծառ օդով, արեւոտ օր մը, թէեւ ջերմաչափը —կէս օրին 2°էն վեր չելլեր։

Ժամը 1էն (Ը. Ե.), բոլոր ուսուցիչները ամերիկացի և բնիկ, իրենց տիկիններով, օրիորդաց վարժարանի բոլոր վարժուհիները, կը հրաւիրուին վարժարանի ճաշարանը—Ծննդեան հնդկահաւը բարբառելով ճաշակելու. ճաշին ետքը, գրեթէ ամբողջ ժամ մը, զուարճալի զաւեշտախօսութեամբ, և պարագային յարմար ու հրահանգիչ ուղերձներով կ'անցնի, առողջ ծիծաղներով ու սրտընդոստ ծափերով, ամէնէն վատառողջին տկար ստամոքսին մէջն ալ կիսով չափ կը մարսուին։ Եւ կարծես, Բեթլեհեմի սուրբ երկնքէն արձագանգող այն մեղանուշ, հմայիչ և օրհնեալ երգին յանկերգը կը կրկնուի ճաշարանին անձուկ մթնոլորտին վերեւ—«Ի մարդիկ հաճութիւն»։ Ի վերջոյ, «եղական ցուցահանդէսին» յայտագիրը կարդացուելով, ամէնքն ալ կը հրաւիրուին դուրս, վարժարանին արեւմտեան կողմը գտնուող բացավայրը։ Ս.

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

(«ԹԱՅՄԶ»Ի ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ)

Ծանր ամբաստանութիւններ.— Տոքդ. Մորիսընի հեռագիրը.—Չի-Լիի մէջ գերման զինուորներուն գործած ծայրայեղութիւններ.—Հաւաքական ծանուցագիրը.—Վալտէրսէ մարէշալը.— Լի-Հունկ Չանկ.—Ապօրէն ձերբակալութիւն.— Նաւաբեկութիւն.— Ռուսիա.—Զանազան լուրեր։

Թայմզ երկուշաբթի օրուան իր թիւին մէջ կը հրատարակէ Բէքինի իր թղթակցին հետեւեալ հեռագիրները, որոնց առաջինը՝ խիստ ընդարձակ՝ Չի Լիի մէջ գերման զինուորներուն ընթացքին համար կանոնաւոր ամբաստանութիւն մըն է։ Աւասիկ այդ հեռագիրը որուն համար Թայմզ ծախսած է հինգ հարիւր վաթսուն անգլիական ոսկի.

Բէքին, 28 դեկտ.— Հիմա որ հաւաքական ծանուցագիրը ներկայացուած է, հոս յոյս կը յայտնուի թէ բրիտանական կառավարութիւնը նկատողութեան պիտի առնէ այն եղանակը, որով գերման զինուորները զինուորական գործողութիւնները կը կատարեն այդ նահանգին մէջ։ Այն խստութիւնը որով առանց խտրութեան յանցաւորները ու անմեղները կը պատժեն և գերման զինուորները հոն չհասած պարտութեան մատնուած անձերը կը կողոպտեն, այն տեսակ անկարգութիւն մը առաջ կը բերեն որուն կարելի պիտի չըլլայ դարման մը ընել։ Այս միջոցիս թէեւ անուանական կերպով խաղաղութեան մէջ ալ ըլլանք, գերման զօրախումբերը երկրին ամէն կողմերը կը պտտին, ղրկելով շատ մը անմեղ կեանքեր, ամէնէն հանդարտիկ քաղաքներէն ու գիւղերէն տուրքեր հաւաքելով, տեղական պաշտօնեաներու իշխանութիւնները քանդելով և ամէնէն խաղաղիկ վայրերը անիշխանութեան գրգռելով։ Գերմանները այդ տեսակ խստութիւններէ երկու տեսակ օգուտ ձեռք կրնան բերել. Նախ կ'իւրացնեն իրենց կորզած դրամները և իրենց ծախքերուն կը յատկացնեն. յետոյ որովհետեւ անխուսափելի կերպով կը մշտնջենաւորեն շփոթ կացութիւնը, առիթ իրենց կ'ընծայէ թշնամական գրաւում մը շարունակելու բաղձացուած պատրուակը։ Եթէ կարելի է ստուգիւ յանցաւոր եղողներուն տրուած պատիժներուն անբաւականութիւնը դատապարտել, բնաւ չարդարանար Գերմաններուն վրիժառութիւնը անմեղ կեանքերէ, նաեւ այն քաղաքավարութեան ծանր պակասը որ քաղաքակրթեալ տէրութեանց համբաւը աղարտելու հանգամանքը ունի։ Երկու օրինակ տամ. Վալտէրսէ մարէշալը օր մը Լի Հունկ Չանկի տուաւ Չի-Լիի նահանգին քարտէսը, ուր կատարեալ ճշտութեամբ ցոյց տրուած էր զինուորական գրաւման սահմանը։ Այդ սահմանէն դուրս, գերման մարէշալին հրամանատարութեանը տակ գտնուած զինուորները որ և է զինուորական գործողութիւն պէտք չէ կատարէին։ Ձանի Չէու քաղաքը, ծննդավայր Չանկ-Չի-Թունկի, այդ քարտէսով սահմանուած շրջանակէն դուրս կը գտնուէր։ Չինական զօրավար Մէյ, մարդասէր և լուսամիտ անձ մը, բարեկամ օտարներուն և միշտ յարաբերութեան մէջ Թիէն-Ցինի առժամեայ կառավարութեան հետ, կ'աշխատէր այդ քաղաքին մէջ բարեկարգութիւնը հաստատել և Պօքսըրները նուաճել։ Չինական զօրավարը արդէն բազմաթիւ Պօքսըրներ ձերբակալած ու բանտարկած էր, երբ դեկտ. 5ին յանկարծ գերման զօրախումբ մը երեւցաւ. գրաւեց քաղաքը. տուգանք մը գանձեց և Մէյ զօրավարին զինուորները պարտաւորեց դէպ ի Չան-Թունկ նահանջելու. Նաեւ անոնց բոլոր զէնքերը գրաւեց, բոլոր Պօքսըր բանտարկեալները ազատ արձակեց. Հիմա այդ կողմերը ահ ու դողի մէջ են այդ աւազակներուն ասպատակութիւններէն, զորս կարելի չէ զսպել։ Աւասիկ ուրիշ օրինակ մը։ Սունկ-Չինկ անուն քաղաքի մը մէջ անգլիացի երկու միսիոնարներ՝ Պ. Պ. Նորման ու Ռօպինսըն՝ անցեալ յունիսին սպաննուեցան Պօքսըրներու կողմէ։ Հոկտեմբերին անգլիական զօրախումբ մը՝ Ռիչարտսըն զօրավարին հրամանատարութեամբ՝ քաղաք մտաւ և իբրեւ պատիժ 150,000 ֆր. պահանջեց։ Անգլիացի զօրավարը գրաւորապէս խոստացաւ տեղւոյն կառավարիչ՝ Քաօ-Սաօ-Չէնի թէ քաղաքը ուրիշ պատիժ պիտի չենթարկուի։ Կառավարիչը, որ միշտ լաւ տրամադրութիւններ ցոյց տուած է օտարներուն նկատմամբ, իր կողմէ խոստացաւ ձերբակալել յանցաւոր Պօքսըրները, և կատարեց խոստումը։ Յանկարծ դեկտ. 15ին գերման զօրախումբ մը քաղաք մտաւ, ձերբակալեց կառավարիչը, չուաններով կապեց մինչեւ որ փրկանք մը վճարէ, քաղաքը աւարի տուաւ, կիները խոշտանգեց, 77 հոգի սպաննեց և վեց Պօքսըր բանտարկեալներ արձակեց որոնք մարդասպանութիւն գործած ըլլալով մահուամբ պիտի պատժուէին։ Սպաննուած բնիկներուն մէջ կար վաթսուն տարեկան քրիստոնեայ մը՝ Վանկ-Հայ-Լունկ որ հաւատոյ տարածման Ընկերութեան կը վերաբերէր։ Այդ գործողութեանց արդիւնքը այն եղաւ որ այդ տեղերը ուր խաղաղութիւնը վերահաստատուած էր, նորէն շփոթութեան մէջ կը գտնուին։ Վերջապէս, մինչդեռ օտար Տէրութիւնները կ'աշխատին, Չինացիներուն հետ կը բանակցին նորէն բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու, Գերմանները նուիրական քօլէժը կը փլցնեն վառելափայտ ունենալու համար. Նաեւ այդ շէնքին աւերակներով՝ գերման ոստիկանութեան կայաններ հաստատելու։ Մինչդեռ Վիլհէլմ կայսրը կ'ըսէ թէ անձկութեամբ կը փափաքի որ Չինաց արքունիքը Բէքին դառնայ, Գերմանացիները կը պատրաստեն յառաջիկայ գարնան արշաւախումբ մը զրկել Սի-Նկան Ֆու. անտարակոյս այդ արշաւանքին արդիւնքը այն պիտի ըլլայ որ Չինաց արքունիքը մինչեւ Քաշկար պիտի երթայ։ Մինչդեռ Գերմանիոյ կայսրը ակադեմական բաղձանք մը կը յայտնէ Չինաց ամբողջութիւնը պահպանելու և Չինաց կեդրոնական իշխանութիւնը պաշտպանելու, Գերմանացիները Չի Լիի մէջ իրենց գործած արարքներով շփոթութիւններ կը յարուցանեն Եանկ Չէի ամբողջ հովտին մէջ և այդ շփոթութիւնները կրնան զինուորական գործողութեան մը պատճառ ըլլալ, ինչպէս եղաւ Չի-Լիի մէջ։ Դժբաղդաբար գործուած վնասներուն շատը արդիւնք է՝ բրիտանական համբաւին վնասելու մասնաւոր բաղձանքի մը։ Ամէն կողմէ Անգլիացիները ցոյց կը տրուին իբրեւ պարզ ստորակարգեալներ Վալտէրսէ մարէշալին. անգլիական սպաներէն և ոչ մէկը կ'ընդունուի գերման մարէշալին խորհրդակցութեանցը մասնակցելու։ Վալտէրսէ կոմսին ամբողջ սպայակոյտը գերմաններէ կը բաղկանայ։ Այդ ստորադասութեան երեւոյթին բնիկ զինուորներուն և Չինացիներուն վրայ ըրած ազդեցութիւնը անուրանալի է, և ամէնէն ծանր պարագան այն է թէ մենք, առանց ուզելու, կ'աջակցինք Ռուսիոյ և Ճափոնի միջեւ մերձեցումի մը։ Հետեւաբար սա խնդիրը կը ներկայանայ թէ աւելի աղէկ չէ՞ օգտուիլ առաջին առիթէն և անգլիական զինուորները հանել Վալտէրսէ մարէշալին ընդհանուր հրամանատարութեան տակէն որ արդէն բաւական վնասած է Չինաց մէջ Անգլիոյ ազդեցութեանը։

Շանկայ.— Չինաց կողմէ հաշտութեան պայմաններուն անմիջապէս ընդունուած ըլլալու լուրը եթէ ստոյգ է, ցոյց կու տայ թէ անոր վրայ պէտք է շարունակել զինուորական բուռն ճնշումը, մինչեւ որ դրական կերպով ապացուցանէ թէ պարկեշտ մտադրութիւններ ունի։ Անցեալը ցոյց տուած է որ Չինաց խոստումները արժէք մը չունին, եթէ բռնի ոյժով ձեռք չբերուի անոնց գործադրութիւնը։ Անշուշտ Չինաց հիմակուան նպատակն է օտար զինուորները ետ կանչել տալ և յետոյ դիւանագիտական այն տեսակ դրութիւններ գործադրել որոնց մէջ կատարեալ վարպետ մըն է Լի-Հունկ-Չանկ։ Վարանոտ քաղաքականութիւն մը աղէտալի պիտի ըլլայ, մինչդեռ եթէ հաստատամտութիւն ցոյց տրուի, յառաջդիմական Չինացիները պիտի քաջալերուին ազդու կերպով գործել՝ քաղաքակրթեալ աշխարհին վստահութիւնը արդարացնելու համար։

Պէրլին.— Վալտէրսէ մարէշալը կը ծանուցանէ թէ դեկտ. 27ին Ծայրագոյն Արեւելքի առաջին կիսաբաժնին յանձներ է կայսեր կողմէ տրուած դրօշը։ Այդ արարողութեան առթիւ գերման զինուորները զօրահանդէս մը կատարեր են՝ ռուս, ճափոն և ամերիկեան զօրավարներուն ներկայութեանը։ Դեկտ. 24ին գերման գումարտակ մը ցիրուցան ըրեր է չինական զօրախումբ մը՝ Բաօ-Թինկ Ֆուէն 17 մղոն դէպ ի հիւսիսային արեւելք։ Ֆավէլ դեր-գնդապետին հրամանատարութեամբ զօրախումբ մը Բէքինէն ղրկուեր է դէպ ի Չանկ-Բիանկ-Չու և Նանքէու։

Բէքին.— Լի-Հունկ-Չանկի սրունքները բոլորովին անդամալուծուած են։ Անոր բարեկամները այնպէս կը կարծեն թէ չինական ուրիշ պատուիրակի մը անուանումը անհրաժեշտ է։

Շանկայ.— Շանկայի կուսակալը, որ կ'երեւայ թէ Չանկ-Չի-Թունկի հրամանով կը գործէ, անգլիական արտօնութեան շրջանակին մէջ ձերբակալել տուաւ իբրեւ խռովարար ամբաստանուած անձ մը։ Այդ գործողութիւնը կատարուեցաւ հակառակ տրամադրութեանը այն կանոնին զոր հիւպատոսական մարմինը մինչեւ հիմա խստիւ կը գործադրէ, և որ ձերբակալութիւնները կ'արգիլէ, միայն այն պարագային երբ հիւպատոսական հրամանով ըլլայ և քաղաքապետութեան ոստիկաններուն կողմէ կատարուի։ Եթէ ձերբակալուածին արձակումը չպահանջուի, անգլիական արտօնութեան ապահովութեանը ու բարգաւաճմանը մեծ վնաս մը հասցուած պիտի ըլլայ։ Կուսակալը կը վախցնէ հարուստ Չինացիները դրամ կորզելու համար։ Ընդհանուրին շահը կը պահանջէ որ բրիտանական կառավարութիւնը նախաձեռնութիւն ստանձնէ այդ յանցաւորը խառն դատարանի մը յանձնելու համար։

—Եանկ-Չէի հոսանքներուն մէջ գերման շոգենաւ մը ընկղմեր է։ Նաւապետը և քանի մը Չինացիներ խեղդուեր են։

Բեդերսպուրկ, 30 դեկտ.—Ռուսիոյ ժողովուրդը անտարբեր գտնուեցաւ այն լուրին նկատմամբ թէ Տէրութեանց կողմէ հաւաքական ծանուցագիր մը տրուած է Չինաց։ Ռուսերը ժամանակէ մը ի վեր վարժուած են հեգնութեամբ նայիլ Բէքինի կացութեան։ Հոս տակաւին ոչ ոք հաւատայ թէ քաղաքակրթեալ Տէրութիւնները լրջօրէն և ստուգապէս փափաքող են խաղաղութեան։ Բեդերսպուրկի մէջ այնպէս կը կարծուի թէ Տէրութեանց իւրաքանչիւրը գաղտնի նպատակներ և շահադիտական փափաքներ ունի։ Առկէ զատ Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակները վերջին ատեններս վշտացած կ'երեւան Անգլիոյ դէմ։ Այդ զգացման պատճառ եղած են Շան-Հայ-Գուանի երկաթուղիի խնդրին առթիւ Անգլիացիներուն բռնած ընթացքը և անգլիական լրագիրներուն այն զրպարտութիւնները, որով կարգ մը վայրագութիւններ կը վերագրեն ռուսական զինուորներուն։ Ամէնէն աւելի Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ ծանօթ պայմանադրութեան կնքուիլը պատճառ եղած է որ Ռուսերը վերցնեն Անգլիացիներուն վրայ իրենց ունեցած վստահութիւնը։ Թէեւ Լոնտոնի ելմտական ռուս պաշտօնեան անցեալները ճառ մը խօսելով ապահովութիւններ տուաւ Ռուսիոյ հետեւած քաղաքականութեան մասին, սակայն այդ պաշտօնեան ռուս կառավարութեան կողմէ յանդիմանուեցաւ, վասնզի առանց իր պետերէն արտօնուելու այդ տեսակ յայտարարութիւններ ըրած էր։ Արդէն անոր ճառին վրայ ռուս լրագիրները բուռն յօդուածներ հրատարակեցին։ Օրինակի համար Մէթէյչըրսկի իշխանը իր թերթին մէջ՝ Կռաժտանին այդ առթիւ ըսաւ թէ ռուս պաշտօնեայի մը չի վայլեր կիսապաշտօնական հանգամանք ունեցող այդ տեսակ ճառ մը արտասանել որ միանգամայն համակրական խօսքերով լեցուն է Անգլիոյ նկատմամբ։ Իշխանը այդ յայտարարութիւնով Ռուսիոյ հանրային կարծիքին ու զգացումին կատարեալ թարգման հանդիսացած է։ Չինաց դէպքերը սկսած ատեն կը յուսացուէր որ արդէն հարաւային Ափրիկէի խնդրով մեծապէս զբաղած Անգլիոյ գլխուն մեծ փորձանք մըն ալ պիտի գայ։ Ռուսիոյ համար ատիկա Հնդկաստանի մէջ պիտի պատահէր քաղաքական գործունէութեան հետեւանքով։ Անգլիոյ հանդէպ Գերմանիոյ հետեւած թոյլատու ընթացքը այդ վերջին վտանգին առաջքը առաւ, որով ռուս դիւանագէտներու այդ վերջին յոյսը չիրականացաւ։ Չինաց խնդրին վերջին ձեւը Ռուսիոյ բաղձանքին չի համապատասխաներ։ Ռուսիա կը յուսար որ այդ խնդրին հետեւանքով մէկ կողմէ իր դիրքը պիտի զօրանայ և միւս կողմէն Անգլիա ու Գերմանիա պիտի տկարանան, բայց այդ յոյսն ալ ի դերեւ ելաւ։ Զարմանալի է որ Չինաց տրուած և անդառնալի պայմաններ պարունակող հաւաքական ծանուցագրին մէջ Մանչուրիոյ մասին բառ մը անգամ նշանակուած չէ։ Յայտնի է թէ Մանչուրիա ռուս զինուորներուն կողմէ գրաւուած է և ամէնքն ալ սայոյ ըլլալու պայմանով ռուս պաշտօնեաներու վարչութեանը տակ կը գտնուի։ Հակառակ այդ պարագային խիստ հաւանական կրնայ նկատուիլ թէ Մանչուրիա բնաւ Ռուսիոյ պիտի չկցուի, վասն զի մէկ կողմէն Նիքոլա կայսրը հրապարակաւ ու պաշտօնապէս ծանոյց թէ Ռուսիա երկրակալութեան համար չի գործեր Չինաց մէջ։ Միւս կողմէ, հակառակ ամէն հաւանականութեան, եթէ Ռուսիա իր երկիրներուն կցէ Մանչուրիան, միւս տէրութիւնները որոնք Չինաց հողային ամբողջութիւնը բանակցութեանց իբրեւ սկզբունք ընդունած են, ալ եւս հարկ պիտի չտեսնեն յարգել քաղաքական այդ կէտը և հետեւելով Ռուսիոյ օրինակին, Չինաց մէջ երկիրներ ձեռք բերելու պիտի ջանան։ Ուստի աւելորդ է ըսել թէ Ռուսիա բնաւ չուզեր այդ տեսակ հաւանականութեան մը պատճառ ըլլալ, սակայն Ռուսիա պարտաւոր է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իր սահմանները պաշտպանել չինական արշաւանքներու դէմ. հետեւաբար այդ նպատակը իրագործելու համար Մանչուրիոյ գլխաւոր կէտերը պիտի գրաւէ։ Ամէն պարագայի մէջ Չինաց խնդիրը եթէ փակուի, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց մէջ բաւական ցրտութիւն մը առաջ պիտի գայ։

Բօրթսմաութ.— Անգլիական Մոհաւք և Բիէռէ թնդանօթակիրները որոնք հիմա չինական ջուրերը կը գտնուին, Անգլիա վերադառնալու հրաման ստացան։

Պէրլին.—Չինաց խնդիրը վերաբերութիւն ունենալ կ'երեւայ Վիլհէլմ կայսեր այն որոշման հետ, որով իր եղբայրը՝ Հայնրիխ իշխանը երկար ատեն Պէքլին մնալով միշտ յարաբերութիւններ պիտի ունենայ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հետ։

ՊԱՊԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պապին նամակը ուղղուած Բարիզի կարտինալ արքեպիսկոպոսին.— Կրօնական միաբանութիւնները.—«Մաթէն»ի թղթակցին տեսակցութիւնը հաստատուած։

Մաթէնի թղթակիցը Լէոն ԺԳ. Պապին հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր է, որուն մէջ Պապը դժգոհութիւն յայտներ է կրօնական միաբանութեանց վրայ դրուած խիստ օրէնքներուն համար և այդ առթիւ յայտարարեր է թէ պիտի կրնար միջոց մը գտնել այդ խստութեանց առաջքը առնելու։ Բարիզի կարտինալ արքեպիսկոպոսին ուղղուած նամակով մը Պապը բոլոր այն պատճառները առաջ կը բերէ, զոր Մաթէնի թղթակցին հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ յայտնած էր։ Լէոն ԺԳ. Պապը յիշելէ յետոյ կրօնական միաբանութեանց, մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ, Եկեղեցիին մատուցած ծառայութիւնները, չընդունիր բոլոր այն ամբաստանութիւնները որոնց առարկայ եղած են հիմա անոնք։ Խնդրին արտաքին կողմին վրայ խօսելով կ'ըսէ.

«Ֆրանսայէ դուրս, աշխարհիս ամէն կողմերը՝ ֆրանսական կրօնական միաբանութիւններն են որ մեր կրօնական ընդհանուր շահերը ու գլխաւոր ուժը կը ներկայացնեն։ Հետեւաբար անոնց սպառնացող հարուածը մեծ աղմուկ պիտի հանէ ամէն կողմ, և Վատիկան որ Աստուածային պատուէրով պարտաւոր է Աւետարանի ծաւալման աշխատիլ, չպիտի կրնայ արգելք ըլլալ որ ֆրանսացի միսիոնարներու թողուցած պակասը՝ ուրիշ ազգերու պատկանող միսիոնարութեանց միջոցաւ լրացուի։ Վերջապէս գիտել կու տանք թէ՝ կրօնական միաբանութիւնները հարուածել, կը նշանակէ հեռանալ այն ազատական հանրապետական սկզբունքներէն որոնք Ֆրանսայի սահմանադրական իրաւունքներուն հիմը կը կազմեն այսօր և անհատական ու հաւաքական ազատութիւնը կ'երաշխաւորեն բոլոր քաղաքացիներուն, երբ անոնց բոլոր գործերը և ապրելու եղանակը պարկեշտ նպատակի մը կը ձգտին և չեն վնասեր ուրիշին իրաւունքներուն և օրինաւոր շահերուն։»

Ի վերջոյ՝ Պապը սապէս կը խօսի այն ծառայութեանց վրայ՝ զորս կրօնական միաբանութիւնները մատուցած են Ֆրանսայի.

«Ազգ մը՝ այն ատեն միայն հզօրապէս մեծ ու զօրաւոր է և վստահութեամբ կրնայ դիտել ապագան, երբ ամէնուն իրաւունքները յարգուին, խիղճերը հանդարտ ըլլան և կամքերը սերտ կերպով միանան՝ ընդհանուրին շահուն նպաստելու համար։ Պապական աթոռը բարձրանալէն ի վեր ո և է ջանք չենք զլացած խաղաղեցուցման այդ գործը իրականացնելու Ֆրանսայի մէջ, որ անհաշուելի առաւելութիւններ պիտի տայ անոր, ո՛չ միայն կրօնական այլ և քաղաքային ու քաղաքական տեսակէտներով։ Դժուարութեանց առջեւ չընկրկեցանք, չզգուշացանք ակնածանքի, հոգածութեան և սիրոյ մասնաւոր ապացոյցներ ցոյց տալէ Ֆրանսայի. միշտ սա վստահութեամբ թէ այդ ամէնուն պիտի պատասխանէր այնպէս ինչպէս կը վայլէ մեծ ու վեհանձն ազգի մը։ Մեծ ցաւ մը պիտի զգանք երբ մեր կեանքին վերջալոյսին մօտ, յուսախաբ ըլլանք մեր բոլոր հայրական հոգածութեանց մէջ և դատապարտուինք տեսնելու այն երկրին մէջ, զոր կը սիրենք, կիրքերու և կուսակցութեանց ա՛լ աւելի կատաղի պայքարները, առանց կարենալ հաշուելու թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի յանգին այդ ծայրայեղութիւնները և ոչ ալ հեռացնելու այն դժբախտութիւնները զորս արգիլելու համար ամէն ինչ ըրինք և որուն պատասխանատուութիւնը չենք ընդունիր։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը.—Զինուորական գործողութիւններ.—Պոէրական հերձում մը.—Տէ Պիրս Ընկերութիւնը.—Մէֆէքինկի պաշարումը.—Զանազան լուրեր։

Լոնտոն, 31 դեկտ.—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ Լորտ Քիչնէրէն զոր Բրէթօրիայէն ուղղած է դեկտ. 30 թըւականով.

«Լիթլթըն կը ծանուցանէ թէ Պոէրները երէկ առտու գրաւեր են Հէլվէթիայի մէկ դիրքը։ Անգլիացիներէն յիսուն հոգի մեռեր և հինգ հարիւր հոգի գերի ինկեր են։ Լիթլթըն կը ծանուցանէ նաեւ թէ փոքրաթիւ զօրախումբով մը թշնամին կը հալածէ։ Ռիմս զօրավարը որ Պէլֆասթէն օգնական զինուորներ ստացած է, նորէն պիտի գրաւէ Հէլվէթիան։ Առիկա շատ զօրաւոր դիրք մըն էր Մաչատոտորբէն Լիտէնպուրկ տանող երկաթուղիի գիծին վրայ։ Լիվըրբուլի զօրագունդէն գումարտակ մը կը պաշտպանէր զայն։ Նոր տեղեկութիւններ ուզեցի։»

Քարնարվոն.—Պոէրները դեկտ. 27ին մեծ թիւով գրաւեցին Վոսպուրկը։

Պրիւքսէլ.—Թրանսվալի դեսպանատան քարտուղարը, պատասխանելով Բըթի Պլէօ մէկ հեռագրին, Քրիւկէր նախագահին անունով կը հերքէ անգլիական լրագիրներուն այն լուրը թէ Լուի Պոթա գիր մը ստացած ըլլայ Քրիւկէր նախագահէն ծանուցանող թէ Պոէրները պարտին կամ զէնքերնին վար դնել և կամ պատերազմը առանձին շարունակել, վասն զի որ և է օգնութիւն յուսալի չէ։

Քիմպըրլի.— Տէ Պիրս Ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը այսօր հոս գումարուեցաւ։ Ծանուցուեցաւ թէ վերջին վեց ամիսներուն համար հարիւրին քսան շահաբաժին պիտի տրուի։ Տարեկան տեղեկագիրը կը յայտարարէ թէ հանքային ճարտարագործութիւնը շատ վնասուած է Քիմպըրլիի պաշարումէն և անկէ ետքը պատահած դէպքերէն։ Պ. Սէսիլ Ռոտս ներկայ չգտնուեցաւ այդ գումարումին։

Ուաշինկթըն.—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան եղած դիմումի մը վրայ, բրիտանական կառավարութիւնը որոշեց չորս հազար տոլարի հատուցում մը ընել տիկին Լապրամ՝ այրին այն ամերիկացի ճարտարագէտին որ մեծ ծառայութիւններ մատուցած էր Մէյֆքինկի պաշարումին ատեն. Նաեւ յայտարարել թէ «Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը ուրախ է առիթէն օգտուիլ խոստովանելու արժանիքը այն ծառայութեանց զոր Պ. Լապրամ մատուցած է պաշարման միջոցին»։

Լոնտոն.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը ծանոյց թէ Լոնտոնի ոստիկանութեան տրամադրութեան տակ տասնըհինգ հազար զինուոր պիտի դրուի, որպէս զի Լորտ Ռոպըրթսի ժամանած օրը հանրային բարեկարգութիւնը պահպանուի։

Լաս Բալմաս (Քանարեան կղզիներ).—Անգլիական շոգենաւ մը որ հարաւային Ափրիկէէն չորս հարիւր վիրաւորներ ու հիւանդներ Անգլիա կը տանի, հոս հասաւ։

Պլեօմֆոնթայն.— Անգլիացիները նորէն գրաւեցին Ֆիքսպուրկը։

Տուրպան.— Պատէն Բաուէլ զօրավարը այս իրիկուն Թրանսվալ կ'ուղեւորի։

—Երեք հարիւր պոէր գերիներ Բարեյուսոյ Գլուխէն հոս հասան և Լէտիսմիթ ղրկուեցան։

Բարեյուսոյ Գլուխ.— Երկուշաբթի օրը բազմաթիւ պոէր գերիներ Սէյլան ղըրկուեցան։

ԶԱՐԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Զարը բոլորովին ապաքինած.—Նախարարները.—Արքունիքը Խրիմի մէջ։

Օտեսա, 30 դեկտ.—Ռուսիոյ կայսրը կատարելապէս ապաքինած և ուժերը վերստացած է. ամէն օր կ'ընդունի նախարարները և պետական ամէնէն ստիպողական գործերով կը զբաղի միայն։ Կայսերական ամարանոցին պարտէզին մէջ կը շրջագայի և երբեմն ալ բաց կառքով պտոյտ կը կատարէ։ Զարը տակաւին քիչ մը տժգոյն է, բայց քաջառողջ է և իր սովորական զուարթութիւնը վերստացած է։ Մտադիր է շաբթու վերջերը Թէոդոսիա երթալ՝ աչքէ անցընելու համար Ծայրագոյն Արեւելքէն դարձող զինուորները, եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ և բժիշկները չընդդիմանան։ (Հեռագիրները հաղորդեցին թէ Զարը Լիվատիայի մէջ աչքէ անցուցեր է Ծայրագոյն Արեւելքէ դարձող զինուորները։) Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Զարը ամառուընէ առաջ պիտի չճամբորդէ։ Արքունիքը Խրիմ պիտի մնայ տակաւին։ Նախարարներէն ոմանք արտօնուեցան Բեդերսպուրկի մէջ անցընել տօնական օրերը։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսունըրդ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած։ Նոր պաքսիմատներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաքիւղ, Հանգուցեալ Մուսիխեար Յակոբ աղայի տունը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միրլիվայութեան աստիճան տրուեցաւ Սկիւտարի հրամանատարին օգնական գնդապետ Ալի Շամ պէյի։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ.—Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա անձնական տկարութեան պատճառով քանի մը օրէ ի վեր ապարանքէն դուրս չելլեր։ Վեհ. Սուլթանը, երէկ սենեկապետ Էմին ու Ֆաիք պէյերը ղրկելով Խալիլ Րիֆաթ փաշայի որպիսութիւնը հարցնել տուաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Յունաստանի Եօրկիոս Թագաւորը իր ծննդեան 55րդ. տարեդարձին առթիւ Ս. Փրկչի պատուանշանին ոսկի խաչը շնորհեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռոմանոսի երկրին արտաքին յարաբերութիւնները լաւ վարելուն և մանաւանդ Թուրքիոյ ու Յունաստանի միջեւ բարեկամական մերձեցում մը առաջ բերելու յաջողելուն համար։

—Անցեալ շաբաթ գիշեր Աթէնքի արքայական պալատան մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյի։ Ներկայ գտնուեցան Եօրկիոս Թագաւորը, Օլկա Թագուհին, Կոնստանդիանոս իշխանը ու Սոֆիա իշխանուհին, արքայական գերդաստանին միւս անդամները, օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաները և Պ. Կրիբարիս որ վերջերս Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան գործակատարի պաշտօն վարեց։ Հացկերոյթին ատեն Եօրկիոս Թագաւորը ու Օլկա Թագուհին մեծարանքներ ըրին օսմ. պաշտօնատարներուն։ Սեղանէն ետք օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ Եօրկիոս Թագաւորին ներկայացաւ։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ, անցեալ երկուշաբթի, ներկայ գտնուեր է տեղւոյն անգլիական դեսպանատան մէջ կատարուած ընդունելութեան մը։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.— «Երեկուընէ ի վեր նախարարական տագնապի զրոյցներ կան, կէս-պաշտօնական լրագիրները կը յայտարարեն թէ նախարարութեան մէջ անհամաձայնութեան որ և է պատճառ չկայ, Իրաւ է սակայն թէ դժուարութիւններ կան կուսակցութեանց յաւակնութիւններուն հետեւանքով, որոնք Ներքին գործոց նախարար Բէթրով զօրավարին աշխատութեանը արգելք կ'ըլլան։ Զօրավարը, իշխանին կողմէ յայտնուած փափաքի մը համաձայն, կ'ուզէ որ ընդհանուր ընտրութիւնները բոլորովին ազատ ըլլան, Ատոր համար հարկ դատած է վարչութիւնը վերակազմել այնպէս մը որ անհատական ազատութիւնը երաշխաւորող տարրերէ բաղկանայ։»

ԳՆԴԱՊԵՏ ԲԷԹՐՈՎ, Ռուսիոյ դեսպանատան նաւային կցորդը, երէկ առտու մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպանատան զինուորական նոր կցորդը իր պաշտօնատեղին հասաւ։ Թեսալիոյ մէջ զինուորական ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ։ Օսմ. զինուորական կցորդը լաւ յունարէն գիտէ և հիմա հելլէն գրականութեան ուսումնասիրութեամբը կը զբաղի։ Անցեալ երկուշաբթի առտու այցելութիւն տուաւ Յունաստանի պատերազմական նախարարին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ դեկտ. 4էն 18 պատահած մահերու թիւն է 573, որոնց 2ը կեղծմաշկէ, 16ը կարմրախտ (սքարլաթին) 2ը հարսանիթէ, 8ը թիֆոյ, 14ը շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ եղանակին սկիզբէն մինչեւ դեկտ. 22 (Ն. Տ.) տեղւոյն հրապարակը տրուած Սուլթանիէ չամիչներուն քանակութիւնն է 210,500 կենդինար։ Անցեալ տարի նոյն թուականին 604,000 կենդինար էր։ Ծախուած է 188,500. անցեալ տարի այդ միջոցին 590,000 ծախուած էր։ Այս տարի պաշարատ կայ 22,000 կենդինար։ Անցեալ տարի 45,000 էր։

ԲԱՍՐԱՅԻ նահանգին ելմտական պաշտօնեաներուն յատկացուած ընդհանուր գումարին վրայ ամսական 7900 զրուշ յաւելում մը պիտի ըլլայ, վասն զի ատոնց մինչեւ հիմա ստացած թոշակը տեղւոյն կարեւորութեանը ու [illegible]րութեանը համապատասխան չէին։

ՄԵՆԻՒՇԷՆԻ անտառներէն Հիճազի կաթուղիին համար տրուելիք 300,000 թրավէրսներէն 20,000ը Մաքրի նաւամատոյցէն Մախսուսէ Միէքէ շոգենաւով ղրկուելով Ճաֆֆա հանուեր են։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը, Բ. Դրան հրամանով, ծանոյց բոլոր մաքսատուներուն թէ առանց արտօնութեան և տրուած որոշումներուն հակառակ ծախքեր եթէ ըլլան, այդ գումարները որ և է պատճառաբանութիւն նկատողութեան չառնուելով, ծախսողներէն պիտի գանձուին։

—Մաքսային վերատեսչութիւնը տեղեկութիւն ուզած էր Տրապիզոնի մաքսատունէն թէ պարսիկ վաճառականներու կողմէ Տրապիզոնի ճամբով ու թրանզիթով Եւրոպայէն բերուած մորթերէն անասնաբուժական տուրք կ'առնուի՞ թէ ոչ։ Տրապիզոնի մաքսային տեսուչը պատասխանեց թէ մաքսատունը այդ տեսակ տուրք մը չառներ, սակայն անասնաբուժ[illegible]բու, մորթերու և այլն քննութեանը մասին երկրագործական նախարարութեան կողմէ ղրկուած պաշտօնեան քանի մը անգամ անասնաբուժական տուրք գանձեր է թրանսիթի համրով անցուած մորթերէն, բայց յետոյ նոյն նախարարութիւնը ծանուցեր է թէ թրանսիթի համրով անցուած ապրանքներէ ու անասուններէ անասնաբուժական տուրք պէտք չէ առնել։

ԱՅԳԻՆԵՐԸ.— Այտընի նահանգին այն այգիներուն համար որոնք որթալուիճէ վնասուած են, այս տարի Իզմիրի, Ուրլայի ու Մանիսայի տնկարաններէն տրուելիք ամերիկեան 700,000 որթատունկերը անբաւական նկատուելով, 150,000 հատ ալ պահանջուած է երկրագործական նախարարութենէն։

—Այտընի այգիները և հողին տեսակը ու յատկութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը զոր կը կազմեն անտառներու ու հանքերու նախարարութեան երկրագործութեան Բ. ու Դ. ճիւղերուն քննիչ Սուրէնեան Վահան էֆ., Այտընի նահանգին երկրագործական քննիչ Զաքարեան էֆ. և Հանրային Պարտքի վարչութեան քննիչներէն Պ. Ռէյմոնտ, իր պաշտօնը աւարտելով տեղեկագիր մը պատրաստեց ու մատոյց կուսակալութեան։ Յանձնաժողովը հաստատեց թէ Իզմիրի, Ուրլայի, Սէֆէրիհիսարի, Չէշմէի, Գուշատայի, Սէօքէի, Թիրէի, Մէնէմէն Փոչէթէյնի, Մանիսայի, Գասապայի, Ագհիսարի և Պերգամայի այգիներուն մէջ որթալուիճը ճարակած է։ Ատոնցմէ դուրս ուրիշ գաւառակներու այգիները որթալուիճէ զերծ ըլլալնուն համար, կուսակալութիւնը հրամայեց որ այդ գաւառակները ամերիկեան որթատունկ չտարուի ու չմշակուի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ վեց մարտանաւեր յունուարի սկիզբները Սէլանիկի նաւահանգիստը ժամանելով տասը օրի չափ պիտի մնան։

ԾԱՂԿԱԽՏ.— Անցեալ շաբթու Սէլանիկի մէջ ծաղկախտէ վարակուած 79 հիւանդներ կը դարմանուէին։ Այս շաբթու նորէն տասներեք հոգի բռնուած են ծաղկախտէ։ Այդ 92 հիւանդներէն 54ը առողջացած և 4ը մեռած են։ Հիմա 34 վարակուածներ կը դարմանուին՝ 26ը քաղաքին և ութը՝ հիւանդանոցի մէջ։ Հիւանդութիւնը հետզհետէ նուազելու վրայ է։

ՀԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ.— Անցեալները ծանուցուեցաւ թէ Տենիզլիի կողմերը երկու գիւղացիներ աւերակներ փորելու ատեն հինգ հարիւր հատ արծաթ հին դրամներ գտած և Մովսէս անուն ոսկերիչի մը ծախած են։ Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ ձեռնհաս անձ մը այդ դրամներէն մէկը տեսնելով հաստատեր է թէ Սէլճուքեանց վեհապետներուն կը վերաբերի, 640 թուականին Գոնեայի մէջ շինուած է և ունի 900 տայար և 14 քրամ ծանրութիւն։ Ոստիկանութիւնը իմանալով հարցաքններ է ոսկերիչը որ պատասխաներ է թէ այդ դրամները հալեցուցած է։ Այդ դրամները քանի մը տեսակ էին և Սէլճուքեանց զան-զան վեհապետներու կը վերաբերէին, որոնցմով կարելի էր հաւաքածոյ մը կազմել։ Թուրք լրագիրները այդ մասին ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Կուրճի Ընկերութեան մէկ շոգենաւով անցեալ շաբթու Իզմիր ժամներ են 24 խըլամ գաղթականներ։ Այտընի կուսակալութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց ամէն կողմ որ գաղթականները երկար ատեն բացը չմնան և շուտով բնակավայր մը յատկացուի անոնց։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Խայրէտտին պէյ որ Կիւմիւնճէ գացած էր տեղդ. Սաքըլարիոսի վիրաւորուելուն նկատմամբ քննութիւն կատարելու, 12 հոգի ձերբակալեր ու Սէլանիկ ղրկեր է։

—Խայրէտտին պէյ Կէվկիլիի ու Թէքուշի մէջ և ուրիշ տեղեր քննական պտոյտ մը կատարելով, հանրային բարեկարգութիւնը աւելի ամրապնդելու մասին միջոցներ ձեռք առնելով, Սէլանիկ վերադարձեր է։

ՍԱՄՍՈՆԻ ռուսական հիւպատոս Պ. Ֆիշէր քաղաքէն դուրս ձիով պտոյտ կատարած ատեն, ձիէն ոտքը սահեր և խոռոչակ փոսի մը մէջ ինկեր է։ Պ. Ֆիշէր վայրկենապէս մեռեր է. հազիւ երեսունըհինգ տարեկան կար։

ԱՏԱՆԱՅԻ երկրորդական Միլքիէ վարժարանին մէջ երկրագործական դասախօսութիւն մը հաստատուած է։

ՅՆՆԴԵԱՆ տօներու առթիւ Յունաց Պատրիարքարանը վաղուընէ սկսեալ դրամական նպաստներ պիտի բաշխէ աղքատներուն։ Պատրիարքական Փոխանորդը վաղը կեդրոնական բանտը պիտի երթայ և օրթոտոքս բանտարկեալներուն դրամական նպաստներ պիտի բաշխէ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան որ հիւանդ է, տակաւին տպաքինած չըլլալով, Մեծ-Եպարքոսը ու արտաքին գործոց նախարարը իրենց թարգմաններուն միջոցաւ անոր որպիսութիւնը հարցնել տուին։

ԳՈՆԵԱՅԻ նահանգին մէջ սաստիկ ձըմեռ տիրելուն համար թղթատարական երթեւեկութիւնները յապաղումներու կ'ենթարկուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ ալ ինֆլուէնցա ճարակած է և ամէնէն աւելի կուրծքի հիւանդութեան երեւոյթին տակ երեւան կուգայ։

ԳԱՎԱԼԱՅԻ մէջ ծխատախի բերքը այս տարի շատ լաւ է։

ՍԵՐՊԻՈՑ դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը հիւանդ ըլլալով առջի օրուընէ ի վեր դուրս չելլեր։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՏՌԱՄ.— Իզմիրի մէջ յոյն մը բաւական ատենէ ի վեր կը կասկածէր իր կնոջը պարկեշտութենէն, բայց շատ սիրելուն համար ձայն չէր հաներ։ Վերջերս կինը ալ գործը չափազանցութեան տարած ըլլալով, էրիկը համբերութիւնը կը հատնի և կ'որոշէ օր մը յանկարծակիի բերել զայն ու յետոյ ամուսնալուծութիւն ձեռք բերել։ Քանի մը օր առաջ կնոջը կ'ըսէ թէ Թիրէ պիտի երթայ. ուղեւորութեան պայուսակը կ'առնէ ու երկաթուղիի կայարանը կ'երթայ և կառախումբ կը մտնէ, վասն զի գիտէր թէ կինը գաղտնի ետեւէն պիտի երթար մեկնիլը ստուգելու համար։ Էրիկը մօտակայ կայարան մը իջնելով կառք կը նստի ու Իզմիր կը վերադառնայ և տանը մօտ տեղ մը կը կենայ. գիշերը կը տեսնէ իր մրցակիցը որ գաղտնի ներս կը մտնէր. անմիջապէս ոստիկանութեան պահականոցը իմաց կուտայ և հետը ոստիկան մը առնելով տուն կ'երթայ. սպասաւորը իր աներոջը տունը կը ղրկէ ըսել տալով թէ աղջիկը ծանր հիւանդ է և թէ պէտք է իսկոյն գայ։ Աները բնականաբար անմիջապէս աղջկանը տունը կը փութայ։ Փեսան իր կնոջ սենեակը կը բանայ և հոն ոստիկանին ու աներոջը ներկայութեանը կը հաստատէ օտարականի մը ներկայութիւնը իր կնոջ անկողնոյն մէջ և անմիջապէս կինը կը յանձնէ հօրը, ըսելով որ ամուսնալուծութիւն կատարած է։ Ապացուցանելու համար թէ որ աստիճան կը սիրէր իր կինը, անոր տրամադրութեանը տակ եղած սնտուկը կը բանայ, ուր բաւական մեծ գումար մը կար։

ՈՃԻՐՆԵՐ.— Իզմիրի Հաճըլար և Համզալըլը անուն գիւղերուն մէջտեղը այգիի պահապան Արնաւուտ Իսմայիլ բնակած տունը, անցեալները, անծանօթ անձեր մտնելով, Իսմայիլը մորթած ու գլուխը ախոռի մէջ դրած էին։ Տեղական կառավարութիւնն ալ այդ գիւղերէն քանի մը հոգի ձերբակալած էր իբրեւ կասկածելի։ Վերջին կատարուած քննութեամբ հաստատուեր է թէ սպանեալն է Մալիք անուն Արնաւուտ մը՝ Խարիս անուն նպարավաճառի մը քով սպասաւոր։ Մալիք, Համզալըլը գիւղը Խարիսի սեպհական այգիին մէկ խրճիթին մէջ պառկած ատեն սպաննուեր է։ Ոստիկանութիւնը ոճրին վայրը երթալով քննութիւն կատարեր և տեսեր է թէ սպանեալին դիակին մօտը թուղթեր կան որոնք ոճիրը գործուած պահուն ինկած ըլլալու էին։ Այդ թուղթերէն հասկցուեր է թէ ոճրին հեղինակներն են Հաճի Խալիլլէ գիւղէն Խըբխըծօղլը Միմիքօ, եղբայրը՝ Ալէքօ եւ Զալան Իսա գիւղէն Նիքոլաօղլը Թաշօ։ Ատոնց ամէնքն ալ ձերբակալուեր են։

—Թիմուր Հիսարի մէկ գիւղէն Անաստաս Վէնչով, որ Սէրէզի պուլկար վարժարանին շրջանաւարտներէն էր, քանի մը օր առաջ արտը գացած միջոցին, զինեալ քանի մը անձերու կողմէ սպաննուեր է։ Ոճրագործները նաև սպաններ են տասը-տասներկու տարեկան երկու տղաք որոնք ոճրին ականատես եղած ըլլալով, կրնար ըլլալ որ կառավարութեան իմաց տային։

—Դեկտ. 11ի գիշերը իրիկունը Միլաս գաւառակին մօտ անծանօթ չորս-հինգ անձեր ջաղացք մը մտնելով ջաղացպանը՝ Եօրկի ծեծեր և մարմնոյն քանի մը տեղերը ձէթ քսեր ու բռնկցուցեր են, ունեցած դրամները յանձնելու համար։ Վերջապէս Եօրկի ունեցած բոլոր դրամները և այլն յափշտակելով փախեր են։ Տեղական կառավարութիւնը իմանալով ոստիկան-զինուորներ ղրկեր է՝ չարագործները երեւան հանելու համար։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Առջի օրը Եէնի Ճամիի Թղթատարատան առջեւ վարձու կառք մը տապալեց Սուպհի անուն ինը տարեկան տղայ մը որ կառքին ու ձիերուն տակ մնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒԹԸ

Այս իրիկուն արտաքոյ կարգի երեկոյթ ի նպաստ անբաղդատելի Բոլիպռիներուն։ Կը լսենք թէ շատ մը օթեակներ վարձուած են առաջուց. անոնք որ կը փափաքին չզրկուիլ այս գերազանցապէս գեղեցիկ երեկոյթէն, թող աճապարեն, որովհետեւ վերջի պահուն... ինչպէս սովորութիւն է ըսել, կրնայ ըլլալ որ տեղ չգտնեն։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան. Թիւ 1—9

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա և Թաւիշայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սդորներ, քօրնիշներ, գետինի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

Ազգային Լուրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ Յղութեան տօնն էր երէկ, 9 դեկտ. Օրը ձըմեռնամուտ է, բայց օդը գարնանային ու գեղածիծաղ՝ երեսունը վեց ժամ անընդհատ ու յորդառատ անձրեւներէ ետքը, զոր Եհովան պարգեւեց մեզ անխախտ պահելով իր հինաւուրց պատգամը Պաղեստինի համար։ Ուխտաւորական խումբը գոհացուցիչ է և ապագային գալիք ուխտաւորներուն թիւին համար յուսալից։ Ամէն բան տեղն է ու փառաւոր, և մենք կը պատրաստուինք Ս. Աստուածածնայ Գեթսեմանը երթալու ուր Հրաշափառ կայ և պատարագը հանդիսաւոր։

Առաւօտեան ժամերգը որ վերջ գտաւ Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր հոգեշունչ ու խնկաբոյր քարոզէն ետքը, ուխտաւորներու բազմութեան հետ մէկտեղ միաբանական ուղեւոր Թափորը իսկոյն կազմ ու պատրաստ էր վանքի աւագ դրան առջեւ ու պատարագիչ Սրբազանը յօդացաւի խօթանքէն բաւական ապաքինած՝ երեւցաւ, առաջնորդութեամբ Թարգման վարդապետին, ժողովրդեան բազմութեան մէջ և Թափորը ու բազմութիւնը հետեւեցաւ Ն. Սրբազնութեան որ Պնակէ ի կուրծս կ'առաջնորդուէր Պատրիարքարանի բարապաններէն։

Ձմրան մէջ, երբ կը նշմարէք Զամլըճայի բարձունքը՝ թերեւս ձիւնապատ, հոս, կեդրոնեան Զորը դալարագեղ է։ Զուարթ է նաև Սրբազանը, ինքն ալ ձմրան մէջ, գարնանային կենդանութեամբ մը կարծես ոգեւորուած։

Կէս ժամի չափ հանգիստ կ'առնենք մեր վանքի սեփական պարտէզին մէջ, և ահա՛ Հրաշափառը կը սկսի հանդուցեալ Տ. Երեմիա Արքեպիսկոպոսի աշակերտ Տ. Դաւիթ Սրբազանի քնքոյշ գեղգեղներովը և Սրբազանը, ծանր ծանր, վեհօրէն իջնելով հինգ տասնեակ քարէ աստիճաններէ վար, կանգ կ'առնէ Ս. Կուսի գերեզմանին առջեւ ու կը կարդայ «Ուրախ եղէ ես» Սաղմոսը՝ այնպիսի գրաւիչ արտասանութեամբ մը զոր Սաղմոսերգու հեղինակը միայն կարող էր արտասանել մատները քնարին վրայ։

Ըստ սովորութեան, երեք Ողորմեաներն ետքը, սկսաւ Ս. Պատարագը, եւ, պատարագիչ Սրբազանը, համաձայն յաւիտենից Քահանայապետին անհուն խոնարհութեան, մանաւանդ Գեթսեմանի Զօրին մէջ, ուր Յիսուս ա՛յնքան մորմոքեցաւ քրտնաթոր, հանած էր պնակէն իր կուրծքէն։ Երբ Գիրքի ընթերցումը աւարտեցաւ, Նորին Սրբազնութիւնը պերճախօս լեզուաւ մը սկսաւ քարոզը, Նիւթ ունենալով իրեն «Այսուհետեւ երանեսցեն ինձ, կուսիս»։ Հին տապանակը նորին հետ բաղդատութեան դնելով Ն. Ամենապատուութիւնը, աւելի նորագոյն բացատրութեամբ, զՍրբուհին Հափսիմէն, իր քարոզին դիմառնական պարբերութեանց իբրեւ ոսկի օղակներ կազմեց ու, կէս ժամի չափ խօսելէ ետքը, աւարտեց։

Պատարագի երգեցողութիւնը եռաձայն էր ու ներդաշնակ. ժողովուրդը համակուած էր ջերմեռանդութեամբ հանդէպ նուիրական գերեզմանի մը ուրկից երկի՛նք վերափոխուած է ընդհանուր մարդկային Ազգի յաւիտենական կենսատուին ժամանակաւոր կեանքի կենսատուն բամբիշն Աստուածամայր և յորում կը պատարագէր Աւետարանի անկեղծ աշակերտ Սրբազանը։

Այսպէս ահա՛ վերջացաւ այն հրապուրիչ հանդէսն ալ, ճիշդ ժամը 7 ին (Ը. Թ.) և Նորին Սրբազնութիւնը կառքով վերադարձաւ վանք՝ իր դէմը ունենալով Տ. Անդրէաս Միրզաեան ու Տ. Յօհաննէս Իփէքեան ծերունազարդ և միաբանութեան աւագագոյն Հայրսուրբները։

Ս. Պատրիարքը, իր հետ ունենալով Ա. Գործակատար Տէր-Ներսէսեան էֆէնտին, երէկ իրիկուն մասնաւոր հրաւէրով կայս. Պալատ երթալով, Իֆթարին ներկայ գտնուեցաւ, և ապա Ս. Սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացաւ կայս. պարգեւներուն։

—Վենետիկի մխիթարեանները հազար ֆրանք ղրկեր են Պատրիարքարան, ի նպաստ որբոց և կարօտելոց։

—Թաթար Բազարճըքի քարոզիչ Նալպանտեան Գէորգ վարդապետը իր հրաժարականը ղրկեր է Պատրիարքարան, որ խնդիրը յանձներ է Պուլկարիոյ Այցելու Հովիւին նկատառութեան... որ անշուշտ ա՛լ աւելի կնճռոտ վիճակ մը պիտի տայ անոր։

—Ամասիոյ Առաջնորդ Արիստակէս Ծ. Վ. Վանքեան, վերջին անգամ Մարզուանի վանքը գտնուած պահուն մանրամասն քննութիւն մը կատարեր է Ակիբսիմօս քահանային արարքին նկատմամբ, որուն մասին տակաւին երէկ տեղեկութիւններ կը հաղորդէինք։ Վանքեան Ծ. վարդապետ հաստատելով այդ մասին գրուած տեղեկագրին ճշտութիւնը, իր քննութեան արդիւնքը պարունակող տեղեկագիրը միասին Ամասիա տարեր է, որպէսզի տեղւոյն Խառն Ժողովին կողմէ պատիժ մը անօրինուի այդ անօրէն ու անկարգ եկեղեցականին նկատմամբ։

—Տրապիզոնէն կը գրեն մեզ.—«Անկէ ամիս մը առաջ թերթի մը մէջ կարդացինք Պ. Դերձակեանի տեղւոյս դպրոցին և առաջնորդական ընտրութեան վերաբերմամբ գրած թղթակցութիւնը։ Պ. Դերձակեան իր գրութեամբ ցոյց կուտար թէ Առաջնորդի ընտրութիւնը օրինաւոր է, Ուսումն. Խորհուրդը Յուլիս անձէ բաղկացած՝ զեղծում գործող խմբակ մըն է։ Ուսուցչական խումբը «գիտակ ու տգէտ» գիւղի և քաղաքի նախակրթարանէն ելած են, աշակերտներն այդ ապիկարներու առաջնորդութեամբ անպատկառ, անբարոյական, հայհոյող և քրիստոնէական վարդապետութեան դէմ խօսողներ եղած են։ Ես, անցեալ տարուոյ Դդ դասարանի աշակերտ ըլլալով, պարտականութիւն կը համարիմ մեր, աշակերտներուս դէմ եղած այդ անխիղճ և չար զրպարտութեան դէմ հրապարակաւ բողոքելու։ Ես, իբրեւ չափահաս աշակերտ հետամուտ կ'ըլլայի գիտնալու թէ որո՞նք են մեր դպրոցի անմիջական հոգածուները և որոնք աւելի հետամուտ կ'ըլլան մեր ուսումնական վիճակը մօտէն հասկնալու. ի հարկէ մեր ուսուցիչներէն վերջ՝ Ուսումն. Խորհուրդը պէտք է ըլլար, և այդ առթիւ ճանչցած էի թէ որոնք են իր անդամները։ Պ. Դերձակեանն ալ գրեթէ տարի մը Ուսումն. Խորհրդոյ անդամ ըլլալու բարեբաղդութիւնը ունեցած է, բայց մենք, աշակերտներս, ոչ տարւոյն ընթացքին մէջ զինքը տեսնելու բաղդը ունեցած ենք և ոչ ալ քննութիւններու ատեն։ Մեր դպրոցի աշակերտներուն թիւը 1899—900 ուսումնական տարւոյն մէջ 250է աւելի էր. ճշմարտութեան դէմ խօսած կ'ըլլանք եթէ ըսենք որ, հայհոյող կամ անպատկառ տղաք եղած չըլլան, բայց մէկ քանիներու համար ամբողջ աշակերտութիւնը նոյն ածականներով մկրտելը՝ հայհոյութենէ և անպատկառութենէ անդին անցնիլ է։ Կեդրոնի և գաւառներու մէջ ալ դպրոցներ կան. արդեօք ո՞ր դպրոց ազատ է այդ կերպ աշակերտ ունենալէ։ Պ. Դերձակեան արդեօք ի՞նչ տեսակ ընկերներ ունեցած է իր դպրոցական շրջանին մէջ ազատ եղա՞ծ է հայհոյող ընկերներէ և ինք բնաւ մասնակցած չէ՞։ Պ. Դերձակեան չի խորշիր մեզ անաստուած անուանելէ, իբրեւ թէ մենք բարձրաբարբառ կը վիճինք Բողոքական վարդապետութեան դէմ։ Սուտ մը, որ միայն Դերձակեանի մը հանճարին արդիւնքն է։ Այո՛, քրիստոնէական վարդապետութիւնը մեր ուսումնասիրութեան առարկան ըրած և շատ անգամ վիճած ենք անոր ի նպաստ, բայց ոչ երբեք դէմ խօսած ենք. Քրիստոս մեզի արգիլած չէ իր վարդապետութիւնը ուսումնասիրելը, այլ պախարակած է իր անունով սուտ խօսիլը և ուրիշը զրպարտելը։»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Նիկոմիդիա բնակեալ Ալիքսան էֆ. Պալըգեան իր ամուսնութեան առթիւ, 5 օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս։

—Համայեակ էֆ. Խոսրովեանի ընդ Օր. Արուսեակ Ինճէեանի հարսանեաց առթիւ փոխան ծաղկեփունջի, 2 օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Հ. Պալլարեան։

Հեռագիր Այսօրուան

ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԹՍ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 յունուար. — Լորտ Ռոպէրթս, Օզպըրնի մէջ Վիքթորիա թագուհիին ներկայանալէ ետքը, Լոնտոն հասաւ։ Կալլէսի իշխանին և միւս իշխաններուն կողմէ ընդունուեցաւ։ Լորտ Ռոպէրթսի մուտքը յաղթական եղաւ։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐ

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'ըսուի թէ Լորտ Քիչնէր, Թրանսվալէն վերադառնալէն ետքը, Հնդկաստանի բանակին ընդհանուր հրամանատար պիտի կարգուի։

ՉԻՆՈՒՐ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ եղած կարգադրութեան մը համաձայն, Ռուսիա զինուորական կերպով պիտի գրաւէ Մանչուրիան որուն վարչութիւնը Չինաց կողմէ պիտի կատարուի։

—Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ հատուցումներու բաշխման գործին համար դժուարութիւններ ծագած են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարեյուսոյ Գլուխէն առնուած լուրերը մեծապէս ծանր ցոյց կուտան կացութիւնը։ Նորէն զանազան տեղեր պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ։ Լոնտոնի սակարանին մէջ մեծ անկում կայ Հարաւային Ափրիկէի հանքերու արժէթուղթերուն վրայ։

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Պ. Սիմոնովիչ որ վերջերս ձերբակալուած էր, այսօր մեռաւ իր բանտին մէջ։

ՀՐԴԵՀ

ՊԱՔՈՒ.—Բարիւղի քսանըհինգ ջըրհորներ այրեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԻԲԹԱՈՒՆ, 2 յունուար.—Պօէրները Ռոտէնսրոկ հասան՝ Միտտլպուրկի հարաւային կողմը։ Անգլիական բազմաթիւ զինուորներ ալ հոն ժամանեցին։

ԼՈՆՏՈՆ, 3 յունուար.—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.—Տէվէթ զօրավարը փորձեց գրաւել Պէթլէհէմը, բայց Բլիւըր գնդապետին կողմէ հալածուեցաւ և պարտաւորուեցաւ Միտտլպուրկ քաշուիլ։ Թեթեւաշարժ հեծելազօրքերու խումբ մը, Փրոսթատէն ճամբայ ելլելէ վերջը, թշնամին հանդիպեցաւ, բայց յաջողեցաւ անցնիլ երկաթուղին և Սիւտերսթրոմթայնը՝ քանի մը կորուստներ ունենալով։ Ուիլէէմս գնդապետը պարտաւորեց Միտտլպուրկի հարաւային արեւմտեան կողմը գտնուած Պօէրները որ պատերազմին։ Անգլիացիները գրաւեցին Կրէնֆոնթայնը։

—Տէյլի Մէյլ կ'իմանայ Քէյփթաունէն թէ Պօէրները տիրեր են Ճէյկէրսֆոնթայնի։

—Իրիկուան լրագիրները Քէյփթաունէն յնվր. 3 թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ ճակատամարտ մը կը կատարուի Մէյճէսֆոնթայնի հիւսիսային կողմէն 80 մղոն հեռուն։

ՔԻԲԹԱՈՒՆ.— Անգլիական զինուորները հեռացան Ճէյկէրսֆոնթայնէն եւ Ֆօրսմիթէն՝ համախմբուելու համար։ Անգլիացի բնակիչները բրիտանական բանակետղը տարուեցան՝ Էտիմպուրկրոտի մօտ.

—(Ռիւթէր).— Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ կացութիւնը կը ծանրանայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ.—Այսօր խորհրդարանական 47 ընտրութիւններ կատարուեցան զանազան նահանգներու մէջ։ Հանրավարական ընկերվարականները ութ աթոռ կորսնցուցին, մանաւանդ Պոհեմիոյ մէջ, ուր գերման արմատականները և գործաւորներու կուսակցութիւնը շահեցան։ Ազգայնական Չեխերը չորս աթոռ շահեցան, որոնց երկուքը՝ Վիէննայէն. հակահրէականները կորսնցուցին։ Քաղաքապետ Տոքթ. Լուէկէր վերընտրուեցաւ Վիէննայի երրորդ շրջանակին մէջ։ Երիտասարդ Չեխերը երեք աթոռ կորսնցուցին։

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Աշխարհագրական ճիւղին պետ Սիմոնովիչ գնդապետը, որ անցեալ օր ձերբակալուած էր՝ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար, բանտին մէջ անձնասպան եղաւ։ Քաղաքական և կամ ուրիշ յանձանք մը գործած ըլլալու լուրը ստոյգ չէ։

ՉԵՂՉԻ ՍԱԿԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Պանքան հարիւրին չորսէն հինգի բարձրացուց վեղչի սակը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	12
Ամէնէն բարձր գին	»	25	13
Ամէնէն վար գին	»	25	12
Ռումէլի Երկթ. զոց.	Ֆր.	112	25
Ամէնէն բարձր գին	»	112	62 1/2
Ամէնէն վար գին	»	112	12 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 22 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	12
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	112	—
Օսմանիէ		—	—
Ռեժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		1	04
Ռոս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		6	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» Ծուխսանս		197	—
» պարտաթ.		454	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		68	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	15
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	86
» » » չէք	»	23	70
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	19	52
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	[illegible]	38
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Քօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիզ	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	85	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	85
» » 3 1/2 %		103	10
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	45
) զոց.	»	23	45
» » » Բ.		—	—
» » » Գ.	»	26	37
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	540	—
Օսմանիէ	»	445	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	—
Օսմ. մաքսատուն	»	521	—
Օսմ. Ռեժի	»	314	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %		491	—
Քռէտի Լիօնէ		1124	—
Իտալական Ռանթ	»	95	95
Սպանիական արտաքին	»	70	80
Թրանսվալ	»	66	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	80
[illegible]	»	2	

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	12
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	48	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	23	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	23	—
Օսմանեան Պանքա	11	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	30	50
» Մոնոբոլ	42	50
Պուլկարական 1888	84	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	104	12
Տօմէնիալ	103	—
Թրանսվալ	2	62
Այտըն երկաթուղի	10	50
Փոխատուութիւն	25	315

ՎԻԷՆՆԱ, 3 Յունուար

Չէք Լոնտոնի վրայ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	107	—
Օսմ. Ռէժի	»	293	—

ՊՐՒՔՍԷԼ, 3 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	23	—
Ռումէլի երկաթուղի	110	—

ՊԷՐԼԻՆ 3 Յունուար

Ռուպլը	»	216	60
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	20
Անատ. երկթ. պարտամուրհակ	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	210

Կ. եւ Մ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ֆրանսայի, Թուրքիոյ, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ միջեւ Յանձնակատարութեան տուն մը հիմնելով ի Բարիզ, պատիւ ունին ծանուցանել թէ յանձն կ'առնուն փոքրէն մինչեւ ամենաբարձր արժողութեամբ ամէն յանձնարարութիւններ կատարել.—Ոսկերչ., ըմպելեաց, զգեստեղէնաց և գորգոց, հարսանեկան օժիտի, կօշիկ, կերպասեղէնաց, դեղավաճառներու և բժշկութեան դեղորայից, գիտական և վիրաբուժական գործիքներ, գրքեր, հանդէսներ, լրագիրներ, նորաձեւութեանց առարկաներ, մետաքսեղէն, բրդեղէն և բամպակեղէն, [illegible], ոսկիէն մինչեւ ամէն հանքային առարկաներ, կաշեղէն և կօշկակարներու ապրանքներ, և ինչ ապրանք որ ուզուի գաղղիական թէ անգլիական, պատրաստ են առանց [illegible] և կամ խաբելու առաջնակարգ վաճառատուներէ, ֆապրիքներէ գնելով իրենց [illegible] գներովը կատարել, և առնելու արժէքը [illegible] յարմար եղանակաւ գանձել։ Ամէն գունաւոր կամ ճերմակ ադամանդներու և մարգրիտներու գնումներ և վաճառումներ կը կատարեն ապահովացուցիչ միջոցներով։ Կ'առաջարկեն [illegible] տեղեկութիւններ հաղորդել ստոյգ աղբիւրներէ քաղելով. նաեւ առնելիքներու գանձում, կառավարական սեղանաւորական վերաբերեալ ամէն գործեր. ուղղամտութեամբ և խիստ համեստ պայմաններով կատարել՝ ի Բարիզ այցելել փափաքողաց, ուսանողաց և ամէն դասակարգի ուղեւորաց դիւրութիւններ կ'ընծայուի։ 655 18—20

Դիմել առ
G. & M. Madthéossian Fréres
8, Rue de Croissant, Paris

ԲԱԶԷՆ

Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներու

Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆ. խան, թ. 5-6

Եղանակիս յարմար ֆրանսական եւ անգլիական զուտ բուրդ նորաձեւ չուխաներէ պատրաստած է 10,000 ձեռք հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40% աժան։

ԲԱԶԷՆ (Միակ վաճառատունն է որ Եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ (Այն վաճառատունն է որ իր յանձնառութիւնները անթերի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ (Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ (Վերջապէս այնքան աժան կը ծախէ որ իր մագիլներուն մէջ ամէն մրցում կրնայ խեղդել։

ԲԱԶԷՆի թուրքերէն անունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանալ այս անուան կեղծերէն։

ՍԳՈԹԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ,
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՍԹԱՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ յամին 1843

Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000,000

Ընկերութեան մաթեմաթիքական պահեստները՝ իր ապահովագրութեանց հինութեան և կարեւորութեան համեմատաբար հաշուուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող ե
ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՑ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բաղդատական ցուցակ սակագնոց ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ		ՏԱՐԻՔ			
		35	40	45	50
ՍԹԱՐ	ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք	»	28.11	33.01	39.55	48 48
Ֆրանսական ընկ.ք	»	30.70	35.90	42.60	51.60

ՍԹԱՐի գիները ամէնէն աժանն են

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, [illegible] խան, 20, 21, 22

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՐՕ Տ'ԻՓՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿԵՐ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX
DE GRIMAULT & Cie

Բոլոր բժշկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարելապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. նոյնպէս հարբուխները, ցնցղատապերը ևն. Թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կ'սպիացնէ և կը վանէ յարատեւ հազերն, որք հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն: Իր ազդեցութեամբ գիշերային քրտինքները կը դադրին, ախորժակը կ'աւելնայ և հիւանդը շուտով կ'առողջանայ:

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1901 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Գին քառասուն փարայ

Ազգ. Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուած է: Ինչպէս յայտնի է անցեալ տարի եկեղեցական ժամերգութեանց մասը ստվորականէն աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ կը պարունակէր. այս տարի ևս բովանդակ օրուան եկեղեցական պաշտամանց պատշաճները աւելի ճոխացած են. օրացոյցին սկիզբն ալ յատուկ խորան մը դրուած է ընդունելու կէտերուն վրայ ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց:

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ յայտարարել թէ ՄԻԱՅՆ Հիւանդանոցիս Օրացոյցն է որ արտօնեալ և վաւերացեալ է Ազգային Պատրիարքարանէն. հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոր կողքերուն վրայ դրոշմուած կնիքին, ուր գրուած է «Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի սեփականութիւն, 1901»

Անցեալ տարի 40000 օրինակի չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը բաւական կարեւոր աղբիւր մը դարձած է Հիւանդանոցիս համար, ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ այս տարի ալ բարեսէր ազգայինները պիտի փութան մէյ մէկ օրինակ գնելով անոնցմէ, նպաստել Ազգին տունը պատսպարուած հազարէ աւելի կարօտեալներուն:

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ Ս. Պատրիարք Հայրը, յատուկ շրջաբերական կոնդակով յանձնարարած է բարեսէր հասարակութեան Հիւանդանոցի ի նպաստ հրատարակուած այս օրացոյցներէն գնել: (Հոգաբարձութիւն)

PRINTEMPS

Օ ՓՐԷՆԹԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 345

Սոյն վաճառատան մէջ ամենաչափաւոր գիներով կը ծախուին Բարիզի ամենէն գեղեցիկ նորաձեւ ապրանքները, որոնք վերջերս բերուած են Բարիզէն: Այս անհատատալի աժանութեան պատճառը սա է որ Օ Փրէնթան վաճառատունը կը գործածէ պզտիկ շահերով, այնպէս որ իր ապրանքներուն գինը այնքան դիւրին է, որքան իր ապրանքները յաւ տեսակէ են և չեն նմանիր այն ապրանքներուն, որոնք ուրիշ վաճառատուներու մէջ, իրաւ է թէ, աժան գնով կը ծախուին, սակայն իրենց տեսակի ազնուութեան ու ճաշակի մասին շատ հեռու կը մնան մեր ապրանքներէն: Հետեւապար Օ Փրէնթան վաճառատան մէջ շատ նպաստաւոր գիներով կը վաճառուին ամենէն գեղեցիկ կերպասները, նոր տեսակներով, վերջին նորաձեւութեամբ բրդեղէններ, fouդիւմցու այլ և այլ տեսակ գեղեցիկ ասուիներ, ասղնագործուած թաւիշէ կամ ասուէ մանթօներ, ամենավայելուչ ձեւերով, ասղնագործուած fouդիւմներ, ժանեակազարդ մետաքսեայ մըսօսար ու շղարշներու, մետաքսեայ պլուզներու և փոքրիկներու համար գեղեցիկ կաւճիկներ:

Վերջերս Բարիզէն բերել տրուած է գեղեցիկ ու վայելուչ գլխարկներու ճոխ հաւաքածոյ մը, որոնք շատ նպաստաւոր գիներով կը ծախուին: 9—25

ՈՐԱՇ ԳԻՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած էին զիս նստողական կեանք վարել, որուն հետեւանօք ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՓՍՈՒՐԷ: Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պասուրէն գոյացած ցաւերը մանաւանդ միշտ կը խլխլային: Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԴ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքս չխռովեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը սարիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուրէն և ոչ ալ ցաւերէն հետք չմնաց, և հիմայ Տքդ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ:

Ֆրանսա Սէն Լուան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասուրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացնեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն: Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 479 6—30

ՍԻՆ. ԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները շատ անգլ. պաշտօնական տեղեկութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները յոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէրի Ընկերութիւնը տարեկ. 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ:

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է:

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիշակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց:

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին եւեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13:

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

آلات نصریه وجراحیه وکوزلکلر
وهر نوع لاستیك معمولاتی بیاره بازی
غلطه ده ویوده قره قولی
اقصالنده نومرو ۹۱
میشل تفلیسیان

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ: Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ ջեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսգոբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ամէն կայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ: Գիները շատ աժան: Ցանախորդք շատ գոհ պիտի մնան:

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տաս, հինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպան յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակին էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն որուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՐ: Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ: Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (ֆրըրֆ, չըֆըֆ) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով: Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերով:

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ԿՈԿՈՐԴԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ: 486 54—100

ԱՆԴԱՄ ԴԻՒԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՕՍՄԱՆԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ պատրաստած դասագրքերը ի դիւրութիւն ուսուցչաց և ուսանողաց նշանաւոր բաժանեալ կը հրատարակէ: Այս դասագրքերը գնահատուած և վաւերացուած են Կրթական նախարարութենէն և Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդէն:

Տարրական Նախակրթարանաց
Միջին Դասընթացքին համար —Ա. ՏԱՐԻ

1. Նոր քերական Օսմաներէն լեզուի (3րդ տպ. 40 փր). 2. Ընթերցման գրքոյկ վէ թէրճէմէ, տպագիր Գ. տպ. 60 փր). 3. Խութութը Օսմանիյէ. Ա. տետր. (8րդ տպ. 20 փր.):

Բ. ՏԱՐԻ

4. Ընթերցման գրքոյկ. ընտիր ձեռագիր (60 փր.): 5. Ընթերցման գրքոյկ, Բ. Տարի (ձեռագիր, 2 ղրշ): 6. Իւսուֆ իմամ, ի պէտս ասոր ուսուցչաց (Բ. տպ. 3 ղրշ.): 7. Խութութը Օսմանիյէ Բ. տետր. (8. գ. տպ. 20 փր.):

Բարձրագոյն Դասընթացքի Ա. Տարի

8. Մուխթասար էլիֆպէ, ընտիր ձեռագիր Բ. տպ. (3 ղրշ.): 9. Մուխթեսար թարիխ-ի Օսմանի լուսագրական գրուածոց (3 ղրշ.) 10. Համառօտ քերականութիւն Օսմ. լեզուի (2½ ղրշ): 11 Խութութը Օսմանիյէ Գ. տետր (8. գ. տպ. 20 փր.):

Բարձրագոյն Դասընթացքի Բ. Տարի

12. Իլմիհալ նէվշէսիթ, ընտիր ձեռագիր (Բ. տպ. 6 ղրշ). 13 Նիւսուհէի էտէպիյէթը Օսմանիյէ վէ մալիւմաթը Ֆէննիյէ (4 ղրշ.) 14. Ամէլի վէ նազարի մուխթասար Օսմանլը Սարֆը (3 ղրշ). 15 Խութութը Օսմանիյէ: Դ. տետր (20 փարա):

Զանազան գրքեր —16 Ուսուլի տրէսի (Ամէլի վէ նազարի) 5 ղրշ.: 17. Ուսուլ վէ մուհաքէմէ-ի զէպանի փարիսի 4 ղրշ.: 18. Թարիխի էտէպիյաթի օսմ. 1 ղրշ: 19. Բանալի մուխթասար կիւլուէսթէի 3 ղրշ.: 20. Իլմիհալ սարֆի օսմանի նոր տպ. 6 ղրշ 21 Ընդ. բառարան օսմ.է հայերէն (ընդմամյալ) 8 ղրշ.:

Հասցէ.—Տէրսաատէթ Պապը Ալիէ Շուրայի Տէվլէթ Պիւրոյէթ Մէրքէզէսինտէ լիսանը Օսմանի մուալլիմի Պետրոս Գէր էֆէնտիյէ: 4—19

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Բարիզի մեծահռչակ փաստաբաններէն մին ստամոքի սոսկալի հիւանդութեամբ մը հետեւանքով ստիպուած էր երեսի վրայ ձգել գործերը, այնչափ կը տառապէր: Մեծ ախորժակով կը ճաշէր, սակայն կէս ժամ վերջ գլուխ պտոյտն ու ստամոքսի խլթերը կը դառնացնէին կեանքը փաստաբանին որ երկու տող բան գրելու անկարող էր դարձած: Գրիչը ձեռք առնելէ անմիջապէս վերջ ստամոքը կը ծանրանար, սիրտը կը խառնուէր և ամբողջ մարմինը կը ճնշուէր: Ստամոքսի հիւանդութեանց դարմանումին յատուկ դեղահատերը, ջուրերը, փոշիներն ու գինիները յաջորդաբար գործածեց առանց փոքրիկ թեթեւացում մը ձեռք բերելու:

Խելացի սեղանէ մը վերջ երբ խեղճ սարքը անկիւն մը առանձնացած լաւ մըջին կը տառապէր ըստ սովորութեան, տանտիրուհին քովը եկաւ և խստիւ յանձնարարեց ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՑ գործածել, եթէ ստամոքսի ո՛ և է հիւանդութիւն ունի: Փաստաբանը թէեւ յուսահատ, սակայն փորձ մը եւս ըրած ըլլալու համար, տան վերադառնալուն շէշ մը ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՑ բերել տուաւ և գաւաթ մը խմեց անկէ: Այս առաջին գաւաթն իսկ իր բարերար ազդեցութիւնը ներգործեց և հիւանդը թեթեւացում մը զգալով ստամոքսին վրայ շարունակեց գործածել ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՑը: Մէկ քանի շաբաթ վերջ ստամոքսը դարձաւ իր սովորական առողջութեան, մարսողութիւնը կանոնաւորուեցաւ ու քիչ յետոյ փաստաբանը բոլորովին ապաքինելով սկսաւ շարունակել իր զբաղումները. ու գիրքը երախտապարտ զգալով ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՑին ստամոքսի հիւանդութենէ տառապողներուն չարմապէս կը յանձնարարէ զայն:

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 466 3—30

ՆԻՒ ԵՈՐՔ

[illegible]

Ամենամեծ Միջազգային Ընկ.ն
կեանք վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յետոյ

Բարիզ 1 և 3 Հը Բէյլէն փողոց (Պոսֆառ էն ա'իդալիէն անկիւնը).

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ.

1900 Յունուար 1ին ամբողջ մին երաշխաւորութեան գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 225 ՄԻԼԻՈՆ ֆր: Ապահովագրութիւնք որ կը բաժնէ 5,503,000,000ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրելոց նպաստ վճարուած մէկ միլիառ 545 միլիոն.

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (փոլիս) աւելի շատ առաւելութիւններ և առանձնաշնորհումներ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց ապահովագրերը: ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնառութեան ակսեալ կ'առաջադրէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն: Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ առաջին տարի վոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ նախապէս ապահովագրութեան մուրհակին մէջ, առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուածին համար իրաւունքէ անկում չկայ: Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլուխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. Ռ. ՏՈՒՐԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քննիչ-Գանձապահ
Պ. ՃՈՒՆԱՐԵԱՆ

192

Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

1901

ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՕՐԱՑՈՅՑ-ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Պայպղ Հաւուզ, Կ. Պոլիս.

Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Գաւառաց բոլոր Գրավաճառներու եւ Թղթավաճառներու քով

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒ ԶՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ

Բ. Կազմ 5 Ղր.

Ա. Կազմ 3 Ղր.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանընի զաւէզտատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպղուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապեալ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու աղաչելով:

Նորանշան ակռաներ, Ոսկի, Հոլանտական և Ամերիկեան արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ շարժի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թերակազմութիւնք և ամենակատարելագործեալ աղբիւրներ մէջը առանց ցաւի անաւնողութեամբ:

Ե. Գ. Զէմէները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) Հինգշաբթի եւ (մինչեւ կէս գիշեր) Հիւանդ կ'ընդունին:

Մանօթ.—Տեղւոյս նշանը նմանութենէ ԶԳՈՒՇՆ!! 197

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս. Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի քովը, թիւ 1.
Զիֆտէ Սէրէք մաղազասը

Ցերեկներուս վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին: Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ ջեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսգոբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ամէն կայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ: Գիները խիստ աժան:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
թուական
(5 Սէֆէր 1310)

Գործատեղի, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմբնս
Յուհատանէ խան, Վօյվօտա փողոց
թիւ 67

ԱԿԸ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին ՕՂՍԾ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործատեղի, Պոլսոյ կողմը Ցամ. Պօհչայի մասնաճիւղը Նէնէ Հաթուն փողոց, Օսմ. Նամանկատան դէմը

Ներկայացուցիչ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօֆ
Մարքուճիլար, Զագիլը խան, թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է հիբոֆոսֆիթ մը շօ է մը սուտա ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ'առնեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակալատուն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ 531

Թ Ո Մ Ա Ս Ո Ւ Ի Լ Ս Ը Ն

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դագօ	1497	Գօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալճերօ	3607	Դոմինօ	2906	Գրոսօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ռուբինօ	1113
Անճէլօ	1541	Դերսօ	895	Հէրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սաբօ	1795
Արգօնօ	2377	Դիդօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէրքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Պասսանօ	1822	Էլտօրատօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէրբօ	1200
Քօլօմպօ	1264	Էլէքթրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քորտօ	1076	Էրադօ	1712	Համլէթ	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քիթօ	841	Ֆլամինկօ	504	Խայօ	2354	Նէրօ	1083	Թօպօ	3827
Քոնֆուչիօ	4431	Ֆիտօ	2464	Իսաւրօ	5540	Օթէլլօ	4100	Թոլէտօ	1479
Կլիօ	1671	Կալիլէօ	1520	Ժունօ	1080	Օնարդօ	4036	Թօրքուաթօ	487
Կալլիանօ	1887	Կիտանօ	1841	Քիէվօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կանզօ	1244	Կուիտօ	954	Քոլփինօ	2367	Փալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գաբօ	1094	Կլատիաթօր	1828	Քոզմօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Ճրօտօ	2728	Ֆլամինիօ	549	Լէօ	1058	Ռինալդօ	2229	Վոլթունօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Ռինալտօ	1663	Ուինօ	1850
Դիդօ	2697	Կալիլէօ	3080	Լիվոռնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Կոլորատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լորէնզօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Թոֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 10ին:

Մորոֆֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէյզ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի Պոլսոյ հ. մօտ ամսոյս 11ին:

Դիմել առ գործակալը Յ. ՀԻԼԷ ԷՆՏ ՔԻՕ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Մէյտէն խան, Ղալաթիա 377

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՃՈՒՆԷՆ Գ. ԹԷԶՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց
Մահիր խան, թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ:

Արժէթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն:— Գաւառները և արտասահման ղրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում:— Կտրոններու զեղչ: Թերթը՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Եւրոպայի համար:—Այս դրամատան մէջ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէ, Վիլլ տը Բարի, Վիլլ տը Բրիւսէլ, Բանամա, Վիլլ տը Բարիի քառորդ թուղթեր, ևայլն, ևայլն:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԷՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ և Պոլսոյ միջև յաճախ շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	350
Արմէնիան	10500	Իպերիան	350
Քէստրիան	10500	Սերվիան	350
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	Մալթիան	350
Գոլոմպիան	8000	Ալէքսիան	350
Ճորճիան	8000	Անատոլիան	35
Քոլոնիան	8000	Ալպէռիան	30
Ֆրիզէնիան	8000	Լէսպիան	30
Տալմաթիան	3700	Մինիօ	8
Վալոնիան	3700	Օբորթօ	2
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	2
Իթալիան	3500		

Ապրանքներ ամէն կողմ փոխադրելու կամ Լիվերփուլէն փոխադրութեան համար և բեռ հաւաքելու գործակալին շահուելու 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՍԻ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց Նէյն Ֆոնտ խանը
600

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շոգենաւու երթեւեկութիւնը

19 1 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
20 2 Իզմիր, Փիրէ, Ալէքսանտրիա եւ 10ին միջօրէէն առաջ Ալէքսանտրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Մերսին
21 3 Օտէսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
21 3 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի
Կիր. 22 4 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

[illegible]
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՒՐԻ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
Յունվ. 7ին Անատոլի, Անտալիա Իզմիր

ՕՏԷՍԱՅԻ
Յունվ. 8ին Անատոլի, Ֆիւթ. Մարսէյլ

Դիմել առ
[illegible]
175 Ֆրանք. [illegible]
[illegible]
516

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Լիվերփուլ և Պոլսոյ [illegible]
Արեւելեան գիծ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Ալպանիա	558
Սաքսոնիա	18900	Քարփաթիա	4
Լուքանիա	12952	Վէրլա	38
Քամբանիա	12950	Պավիա	45
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	30
Ումպրիա	812	Սիլվանիա	28
Էթրուրիա	812	Սամարիա	30
Սէրվիա	7392	Կալէպրիա	0
Օրանիա	7269	Ճէնարնիա	60

Դիմել առ ՃՈԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8 [illegible]
[illegible] 1255

[illegible]
194